

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې

او د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه او اسلامي ښوونه او روزنه

شپږم ټولگی

ي په
ع ده. له

Ketabton.com

د چاپ کال ۱۳۹۰ هـ. ش.

د پوهني وزارت

د تعليمي نصاب، د ټوونکو د روزني

او د ساينس د مرکز معينيت

د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي

کتابونو د تاليف لوی رياست

د قرآن کریم زده کړه او

اسلامي ښوونه او روزنه

شپږم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ. ش.

الف

د کتاب د تالیف ، څېړنې او تدقیق کمیټې

لیکوال: سروټلف الحاج مولوي بسم الله پخپلار د اسلامي علومو د ډیپارټمنت علمي او مسلکي غړی.
سلاکاره کمیټه:

- ۱_ دکتور احسان الله د اسلامي علومو د ډیپارټمنت آمر.
- ۲_ سروټلف الحاج بسم الله پخپلار د اسلامي علومو د ډیپارټمنت علمي او مسلکي غړی
- ۳_ عبدالرقيب جهيد د اسلامي علومو د ډیپارټمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۴_ سروټلف محمد انيس پونس د عربي ژبې او ادبياتو د ډیپارټمنت آمر .
- ۵_ مولوي عبدالوکیل د اسلامي علومو د ډیپارټمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۶_ مؤلف شير احمد مسعودی د اسلامي علومو د ډیپارټمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۷_ استاد رقيب الله ابراهيمي د اسلامي علومو د د پيارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۸_ مایل آقا مفتي د اسلامي علومو د د پيارتمنت علمي او مسلکي غړی.

د څېړنې او تدقیق کمیټه:

- ۱_ پوهاند عبدالسلام عطفي قاضي القضاات او د سترې محکمې رئیس.
 - ۲_ قضاوت پوه استاد قیام الدین کشاف .
 - ۳_ قاضي نذیر احمد حنفی د ولسي جرگې د تقنین کمیسیون مرستیال.
 - ۴_ مولوي عبدالعزیز د ولسي جرگې ، دیني ، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیون غړی .
 - ۵_ کرامت الله صدیق د حج او اوقافو وزارت د تدقیق کمیسیون رئیس.
 - ۶_ مولوي عین النعیم فیضی د علمو د سراسري شورا غړی .
 - ۷_ مولوي عنایت الله بلېغ د علمو د سراسري شورا غړی .
- د محتویاتو، سیاسي، فرهنگي، او دیني برخو د څېړنې او کره کتني کمیټه:**
۱. ډاکټر عطاء الله واحیدار د پوهنې وزارت ستر سلاکار او د نشراتو رئیس.
 ۲. دکتور محمد یوسف نیازي د پوهنې وزارت لوی سلاکار.

د څېړنې او تدقیق د څارنې کمیټه:

- دکتور اسدالله محقق د تعلیمي نصاب د پراختیا، د ښوونکو د روزنې او د ساینس مرکز معین
 - دکتور شېر علي ظریفی د تعلیمي نصاب د پراختیا د پروژې مسؤل
 - د سروټلف مرستیال عبدالظاهر گلستاني د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس
- کپورز او ویراین:** رحمت الله غفاری او حمیدالله غفاري

د مطالبو فهرست

شماره	عنوان	صفحه
۱	د قرآن کریم د زده کړې مضمون	۱
۲	د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون : لومړی فصل : عقاید	۱۷
۳	دویم فصل : فقه	۲۹
۴	درېم فصل : اخلاق	۵۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پېغام

گرانو ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د لږتیاوو له مخې رامنځته کېږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې لږتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځېدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاري چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو لږتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لایښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې ښې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدریس او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې ښې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

د قرآن کریم د زده کړې مضمون

د یادولو برخه (۱)

لومړۍ لوست:

د مخکینيو ياد شويو سورتونو لکه : الفاتحه، الناس، الاخلاص، المسد، النصر، الکافرون الکوثر او الماعون بيا تکرارول.

دویم لوست:

د مخکینيو ياد شويو سورتونو بيا تکرارول لکه: قريش ، الفيل، الهمزة، العصر، النکثر، الفارعه، الماديات او النزله.

درېیم لوست:

د القدر سورت (له تجويد سره تلاوت او يادول)

أَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِيْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَاَنْذَرْنَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝ لَيْلَةُ
الْقَدْرِ ۝ خَيْرٌ مِنْْ اَلْفِ سَهْرٍ ۝ يَنْزِلُ الْاَنبَاۡكُ وَالشُّوْحُ فِيْهَا
يَاۡذُنْ رِيْحٌ مِنْْ كُلِّ اَمْرِ ۝ سَلٰمٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

خلورم او پنختم لوست:

د التين سورت (له تجويد سره تلاوت او يادول)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالَّتَيْنَ وَالرَّيُوثِ^(۱) وَطُورِ سِينِينَ^(۲) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ^(۳)
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ^(۴) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ^(۵)
سُفْلَى^(۶) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ^(۷)
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالْيَمِينِ^(۸) أَلَيْسَ اللَّهُ بِحَكِيمٍ الْحَكِيمِينَ^(۹)

د تلاوت برخه (۱)

شپږم لوست:

د المطففين سورت له (۱ - ۱۱) ايتونه (له تجويد سره تلاوت)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ^(۱) الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ^(۲) نِصَ
وَإِذَا كَالُوا لَهُمْ أَوْ لَكُوا لَهُمْ خِيسِرُونَ^(۳) أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ
مَبْعُوثُونَ^(۴) لِيُوقَوْا وَيُجَزَّوْا^(۵) يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ
الْعَلِيِّينَ^(۶) كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفِجَارِ لَفِي سَجَرٍ^(۷) وَمَا أَدْرَاكَ
مَا سَجَرٍ^(۸) كِتَابٌ مَّرْجُومٌ^(۹) وَلَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْأَمْكَنُ^(۱۰) يَذَرُ
الَّذِينَ يَقُولُونَ يُدْنِيهِمْ^(۱۱)

اورم لوست :

د المطففين سورت له (۱۲ _ ۱۷) ايتونه (له تجويد سره تلاوت)

وَمَا يَكْدِبُ يَهُ الْاَكْلُ مُعْتَدِي اَيْتِهٖ ۞ اِذَا شَئَلُوْهُ عَلَيْهِ
اٰيٰتِنَا قَالِ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۞ كَذٰبٌ مِّنْ رَّانٍ عَلٰى
قُلُوْبِهِمْ كَاٰنُوْا يَكْسِبُوْنَ ۞ كَلَّا اَنَّهُمْ عَنْ رَّبِّهِمْ يَوْمِيْنَ
لَمْ يَحْجُبُوْنَ ۞ ثُمَّ اَنَّهُمْ اَصٰلُوْا الْبَجِيْعِ ۞ ثُمَّ يَقَالُ
هٰذَا الْاِنْدِي كُنْتُمْ يَوْمَ تَكْدِبُوْنَ ۞

اتم لوست :

د المطففين سورت له (۱۸ _ ۲۸) ايتونه (له تجويد سره تلاوت)

كَلَّا اِنَّ كَذِبَ الْاَبْرَارِ لَفِىْ عِلِّيْنَ ۞ وَمَا اَدْرَاكَ مَا عِلْيُوْنَ ۞
كِتٰبٌ مَّرْجُوْمٌ ۞ يُسْقٰتُ الْمَعْرٰثُ ۞ اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِىْ
نَعِيْمٍ ۞ عَلٰى الْاَرَائِكِ يَنْظُرُوْنَ ۞ لَا تُعْرِفُ فِىْ وُجُوْهِهِمْ
نَصْرَةً لِّلنَّعِيْمِ ۞ يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ ۞ خِيْمَةٌ
مُّسَكَوْنَةٌ فِىْ ذٰلِكَ قَلِيْلٌ مِّنَ الْمَنْفِيْسُوْنَ ۞ وَ
مَرٰجِلُهُمْ مِّنْ لَّسَنِوَيْ ۞ جِيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُعْرِضُوْنَ ۞

نهم لوست:

د المطففين سورت له (۹ ۲ ____ ۶ ۳) ايتونه (له تجويد سره تلاوت)

إِنَّ الَّذِينَ آجُرُوا كَاتِبًا مِنَ الَّذِينَ الَّذِينَ أَمْوَالُهُمْ لَا يَكْفِيهِمْ أَتَّعَبُوا إِلَىٰ
وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٦﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ
أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣٧﴾ وَإِذَا أَرَأَوْهُمُ طَائِفًا لَّ
هُؤُلَاءِ لَصَّافُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا أَرْسَلُوا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ﴿٣٩﴾
فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰ
الْأَرَائِكِ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٤١﴾ هَلْ تُوشِي بَطْشًا كَمَا تُلْمَعُونَ ﴿٤٢﴾

د يادولو برخه (۲)

لسم لوست:

د التكاثر، القارعه، العاديات، الزلزله، القدر، او التين سورتونو له ياده تکرارول.
یوولسم لوست:

د الانشراح سورت (له تجويد سره تلاوت او يادول)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْمَشْرِحُ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنَّاكَ وَشْرَكَ ۝ ﴿١﴾
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝ ﴿٢﴾ فَإِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ ﴿٣﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝
وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجَبْ ۝ ﴿٤﴾

د تلاوت برخه (۲)

دولسم لوست:

د الانفطار سورت له (۱ _____ ۱۲) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۖ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ۖ وَإِذَا الْبِحَارُ
فُجِّرَتْ ۖ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ۖ حُدِّثَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ۖ
يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۖ الَّذِي خَلَقَكَ
قَسَبًا لَكَ فَخَدَّكَ ۖ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ۖ كَلَّا بَلْ
تَكُنْ بِوَقَرٍ يَدِّينِ ۖ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۖ كَرِهُوا مَا كَتَبْتُمْ
يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۖ

دیارلسم لوست:

د الانفطار سورت له (۱۳ _____ ۱۹) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَرِيمٌ ۖ وَإِنَّ الْأَفْجَارَ لَیْفِی جَعِیۡمٍ ۖ
یَصْلُوْنَهَا یَوْمَ الدِّیْنِ ۖ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِیۡنَ ۖ
وَمَا أَدْرَاكَ مَا یَوْمَ الدِّیْنِ ۖ لَقَدْ مَّا آدْرَاكَ مَا یَوْمَ الدِّیْنِ ۖ
یَوْمَ لَا تُنَالُكَ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ ۖ سَبِيۡحًا ۖ وَالْأَمْرِ یَوْمَئِذٍ ۖ لِلَّهِ ۖ

خوارلسم لوست:

د التکویر سورت له (۱ _____ ۱۴) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا الشَّعَسُ كُورَتْ ۝ وَإِذَا الْيُجُومُ رَاكَّتْ ۝ وَإِذَا الْيَبَالُ
سِيلَتْ ۝ وَإِذَا الْوَعْدُ عَظِمَتْ ۝ وَإِذَا الْوُجُوشُ
خَبِرَتْ ۝ وَإِذَا الْيَحَا سَجَرَتْ ۝ وَإِذَا الْغُفُوشُ ذُوجَتْ ۝
وَإِذَا الْغُفُوشُ سَلَّتْ ۝ يَا أَيُّ ذِي قَبْلَتٍ ۝ وَإِذَا الضُّحَى
فُشِرَتْ ۝ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۝ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ۝
وَإِذَا الْجِبَةُ أُرْلِفَتْ ۝ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا اخْتَصَرَتْ ۝

پنځلسم لوست:

د التکویر سورت له (۱۵ _____ ۲۹) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

فَلَا أَقِمْ يَا نَحِيسَ ۝ الْيَوَارِ الْكَنِيسَ ۝ وَالْيَلِ إِذَا صَعَسَ ۝
وَالصَّبِيرَ إِذَا تَنَفَّسَ ۝ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝ ذِي
قُوَّةٍ جَنَدًا ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ۝ مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ۝ وَ
مَا صَاحِبُهُمْ يَهْجُونَ ۝ وَلَقَدْ رَاكَ يَا أَرْفُقَ الْمُبِينِ ۝
وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ۝ وَما هُوَ يَقُولُ شَيْطَانٍ
رَجِيمٍ ۝ قَائِمٌ تَدُومُ هُبُونٌ ۝ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۝
لِمَن شَاءَ مَنَاصِرُ أَنْ يُسْتَوِيَهُ ۝ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ
يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝

شماره سم لوست:

د عبس سورت له (۱ — ۶) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)
 أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ ۚ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ
 يَزْكَىٰ ۚ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الْإِذْكَىٰ ۚ أَهَآءَ مَنِ اسْتَعَىٰ ۚ
 فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّىٰ ۚ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزِلَّ ۚ وَأَمَّا مَنْ
 جَاءَكَ يَسْعَىٰ ۚ وَهُوَ يَجْهَلِي ۚ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ ۚ كَلَّا
 إِنَّهُ نَادٍ كَرِيمٌ ۚ فَمِنْ شَاءَ ذِكْرُهُ ۚ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۚ
 مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۚ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۚ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۚ

اوه لسم لوست:

د عبس سورت له (۱۷ — ۳۲) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

فُتِحَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرُ ۚ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۚ
 مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۚ ثُمَّ السَّيْلَ يَسَّرَهُ ۚ
 ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۚ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ۚ كَلَّا لَمَّا يُفْضَرُ مَا
 أَمَرَهُ ۚ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۚ أَكَلًا صَبِينًا ۚ أَلْمَاءَ
 حَبًّا ۚ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۚ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۚ وَ
 عَبَبْنَا وَقْصَبًا ۚ وَرَبَّيْنَاهَا نَخْلًا ۚ وَحَدَائِقَ غُبًّا ۚ وَفَاكِهَةً
 وَآبًا ۚ مَنَاعًا لِّكُلِّ وَآلَفًا مِّمَّكَ ۚ

آنلسم لوست:

د عبس سورت له (۳۳ ____ ۴۲) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

فَإِذَا جَاءَتْ الصَّاحَةُ ۝ يَوْمَ يَفِرُّ الْبَرُّ مِنْ أَخِيهِ ۝^(۳۳)
وَأَمِلَهُ وَآيِيهِ ۝ وَصَاحِبَتُهُ وَبَنِيهِ ۝^(۳۴) لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ
يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُعَذِّبُهُ ۝^(۳۵) وَجُودًا يَوْمِيًّا مَسْفُوحًا ۝^(۳۶)
صَاحِبَهُ مَسْتَبِشِرًا ۝^(۳۷) وَجُودًا يَوْمِيًّا عَلَيْهَا غَبْرًا ۝^(۳۸)
تَرَاهُمْ هَاهُنَا قَوْمًا ۝^(۳۹) أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجِرَةُ ۝^(۴۰)

د يادولو برخه (۳)

نولسم لوست:

د القارعه، العاديات او الزلزله د سورتونو له ياده تکرارول.

شلم لوست:

د القدر، الشين او الانسراح د سورتونو له ياده تکرارول.

يو وېشتم لوست:

د الضحی سورت له (۱ ____ ۵) ایتونه (له تجوید سره تلاوت او يادول)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
وَالصُّحُفِ ۝^(۱) وَالْأَيْلِ إِذْ أَسْبَحِي ۝^(۲) مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝^(۳)
وَلَا أَخْرَجَ خَيْرَكَ مِنْ الْأُوَلَى ۝^(۴) وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَى ۝^(۵)

دوه ویشتم لوست:

د الضحی سورت له (۶ - ۱۱) ایتونه (له تجوید سره تلاوت او یادول)

اَلَمْ يَجِدْ اَنْ يَتِيْمًا قَالِي ۶ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدٰى ۷
وَوَجَدَكَ عَالِيًا فَاَغْنٰى ۸ فَاتَّخَذِ الْيَتِيْمَ فَلَا تُقْرَبُ ۹
وَاَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۱۰ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۱۱

د تلاوت برخه (۳)

درویشتم لوست:

د المازعات سورت له (۱ - ۱۴) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)
أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالْبُرْجِ عِزِّ قُلُوبِ ۱۱ وَالشَّيْطَانِ سَخَطِ ۱۲ وَالْمُطَفِّفَاتِ سَبْحًا ۱۳
فَالسَّيْفُ سَبْعًا ۱۴ فَالْمَنْ بَرَّاتِ ۱۵ أَمْرًا ۱۶ يَوْمَ تَخْرُجُ
الرَّاحِفَةُ ۱۷ تَتَّبِعُنَا الرَّادِفَةُ ۱۸ قُلُوبُ يَوْمِيْنَ ۱۹ وَاجْفَةُ ۲۰
أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ۲۱ يَقُولُونَ ۲۲ إِنَّ الْبُرْدُودُونَ فِي الْحَاوِيَةِ ۲۳
عَزَّالَتَا ۲۴ عَطَا مَخْرَجًا ۲۵ قَالُوا إِنَّكَ إِذَا أَكْرَمْتَ خَاسِرَةٌ ۲۶
فَاتَّهَاهِي رَجِيَّةً ۲۷ وَاجِدًا ۲۸ فَإِذَا هُوَ بِالسَّاهِرَةِ ۲۹

خلیو ویشتم لوست:

د النازعات سورت له (۱۵ _ ۲۵) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

هَلْ أَتَاكَ خَبْرٌ مِّن مَّوَدِّيٍّ ۚ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْكَادِ الْمُتَعَدِّيِّ طُوًى ۚ
إِذْ هَبَّ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۖ فَقُلْ هَلْ لَّكَ إِلَى أَن تَزِيدَ ۖ
وَأَهْدِيَاكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَعْتَبَى ۚ فَآرَاهُ الْآيَاتِ الْكُبْرَى ۚ فَكَذَّبَ
وَعَصَى ۚ فَعِذُّهُ رَبُّهُ بِرَبِّهِ ۚ فَتَنَادَى ۖ فَقَالَ أَنَا رَبُّ الْاَعْلَى ۚ
الْاَعْلَى ۚ فَخَذَّكَ اللَّهُ تَبَكُّا لِّالْاِخِرَةِ وَالْاَوَّلَى ۚ

پنځه ویشتم لوست:

د النازعات سورت له (۲۶ _ ۳۲) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى ۚ أَنزَلْنَاهُ أَشَدَّ خِفَافًا ۖ
السَّمَاءِ ۖ فَبَدَّلْنَا ۖ وَقَرَّرْنَا فِيهَا ۖ فَسَوَّيْنَاهَا ۚ وَأَعْطَيْنَا
لِيَلِكُمَا ۖ وَآخِرَ صُفْحَيْهَا ۚ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ
دَحْضًا ۚ آخِرَ مِمَّا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ۚ وَالْجِبَالَ
أَرْسَالًا ۚ مَّتَاعًا لَّكُم ۖ وَآثَارًا مِّمَّكُمْ ط

شیر ویشتم لوست:

د النازعات سورت له (۳۴____ ۴۱) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

فَإِذَا جَاءَتْ الظَّامَةُ الْكُبْرَىٰ ^(۳۴) يُومِرُ بِكَ
الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ^(۳۵) وَبَرَزْتَ الْجَحِيمَ لِمَنْ شِئَىٰ ^(۳۶)
فَمَا مِنْ طَغَىٰ ^(۳۷) وَالتَّارِخِيَّةَ الدُّنْيَا ^(۳۸) فَإِنَّ
الْجَحِيمَ هِيَ السَّوَىٰ ^(۳۹) وَالْمَا مِنْ خَافٍ مَقَامَرِيَّةٍ وَ
نَهَى النَّفْسَ حِينَ الْعَوَىٰ ^(۴۰) فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ السَّوَىٰ ^(۴۱)

اوه ویشتم لوست:

د النازعات سورت له (۴۲____ ۴۶) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِمُهَا ^(۴۲) فَيَقُولُ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ^(۴۳)
إِلَىٰ رَبِّكَ مَنَهِمُهَا ^(۴۴) أَتَسَاءَلُونَ عَنْ مَنِ رَمَىٰ يُجَسِّمُهَا ^(۴۵) كَأَنَّهُمْ
يَوْمَ يَرَوْنَهَا كَلَيْبُتُونَ إِلَّا عِشِيَّةً أَوْ صَاحِبَهَا ^(۴۶)

الله ویشتم لوست:

د النبا سورت له (۱۰ _____) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ^(۱) عَنِ النَّبِإِ الْعَظِيمِ^(۲) الَّذِي هُمْ
فِيهِ مُخْتَلِفُونَ^(۳) كَلَّا سَيَعْلَمُونَ^(۴) ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ^(۵) أَلَمْ
يَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهادًا^(۶) وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا^(۷) وَخَلَقْنَاهُ
أَزْوَاجًا^(۸) وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ سُبُلًا^(۹) وَجَعَلْنَا الْوَيْلَ لِبِئْسَاءِ^(۱۰)

نېهه ویشتم لوست:

د النبا سورت له (۱۱ _____ ۱۶) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ مَعَانِيا^(۱۱) وَبَيْنَا فُوقَهُمْ سَبْعًا مِثْلًا^(۱۲) أَدْنَىٰ
جَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا^(۱۳) وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً
ثَبَاتًا^(۱۴) لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا^(۱۵) وَجَبَّتِ الْقَاآ^(۱۶)

دیر شتم لوست:

د النبا سورت له (۱۷ _____ ۲۳) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا^(۱۷) يَوْمَ يُفْعَلُ فِي الصُّورِ
قَتْلُهُنَّ أَهْوَاجًا^(۱۸) وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا^(۱۹) وَ
سُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا^(۲۰) إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ
مِرْصَادًا^(۲۱) لِلطَّاغِيَتِينَ^(۲۲) مَا بَأْسًا^(۲۳) لِّلْمُشْرِكِينَ فِيهَا أَحْقَابًا^(۲۴)

یو دیر شتم لوست:

د النبا سورت له (۲۴) _____ (۳۰) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

لَا يَذْكُرُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرًّا ۚ بَابًا ۝^(۳۶) الْأَصْحَامُ ۚ وَغَسَّاقًا ۝^(۳۷)
جَرَاءً ۚ وَفَاقًا ۝^(۳۸) إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝^(۳۹)
وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۝^(۴۰) وَطَلَّ سُلَيْمٌ أَحْصَيْنَاهُ كِثَابًا ۝^(۴۱)
فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَهُ إِلَّا عَذَابًا ۝^(۴۲)

دوه دیر شتم لوست:

د النبا سورت له (۳۱) _____ (۳۷) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝^(۴۳) حَدَآئِقَ وَأَشْجَارًا ۝^(۴۴) وَيَسَاءُ الْأَعْوَا
رُ ۝^(۴۵) وَكَأْسًا دِهَاقًا ۝^(۴۶) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا
وَلَا كِذَابًا ۝^(۴۷) جَوَّارًا مِّنْ تَحْتِهَا عِطَافٌ ۝^(۴۸) حِسَابًا ۝^(۴۹)
رَبِّ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝^(۵۰) الرَّحْمَنِ
الَّذِي يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝^(۵۱)

درې دېرشم لوست:

د النبا سورت له (۳۸) _____ (۴۰) ایتونه (له تجوید سره تلاوت)

د یادولو برخه (۴)

خلو دېرشم لوست:

د الضحی، الانشراح او الثین د سورتونو له یاده تکرارول.

پنځه دېرشم لوست:

د القدر، النزله، المعاديات او القارعه د سورتونو له یاده تکرارول.

شپږ دېرشم لوست:

د التكاثر، المعصر، الهمزه او الفیل د سورتونو له یاده تکرارول.

اووه دېرشم لوست:

د قریش، الماعون، الکثر، الکافرون، النصر، المسد، الاخلاص، الفلق، الناس او الفاتحه د سورتونو له یاده تکرارول.

اِنَّهٗ دَیْرُ شَمِ لَوِست:

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْإِلَهُ الْمُسْتَوْفَىٰ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَا إِلَهٍ إِلَّا هُوَ يُشْفَعُ
عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

١٠٠

د البقرہ سورت وروستنی ایونہ (لہ تجوید سرہ تلاوت)

بَلِّغْ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدَّ مَا فِي
أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْنَ بِهَا سُبْحَانَ اللَّهِ فَيَعْلَمِ مَنْ
يَسْتَأْذِنُ وَيَعْلَمُ مَنْ يَنْتَظِرُ وَاللَّهُ عَلَى شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٧﴾
أَمِّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَاللَّهُ مَعُودُونَ
كُلُّ مَنْ بِلِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا يُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ
رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٥٨﴾

خلو ڀينٽم لو ست:

د البقره سورت وروستنی آيت (له تجويد سره تلاوت)

لَا يَكْفُرُ اللَّهُ تَفْسًا إِلَّا وَسَّعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا
مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا
رَبَّنَا وَلَا تَجْعَلْ عَلَيْنَا أَصْرًا كَمَا جَعَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحِثْ عَلَيْنَا مَا أَكْثَرْنَا بِهِ وَأَحْثُ
عَلَيْنَا وَآخِزْ لَنَا وَارْحَمْنَا إِنَّكَ أَنْتَ مَوْلَانَا فَاقْضِ لَنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٢٩﴾

يو خلو ڀينٽم لو ست:

- ۱- د المطففين له سورت څخه د كتاب تر پايه د مخکينيو لوستونو تکرارول.
- ۲- د ياد شوو سورتونو (الضحى، الانشراح، التين، القدر، الزلزله، العاديات، القارعه، النکاث، العصر، الهمزه، الفيل، قريش، الماعون، الکوث، الکافرون، النصر، المسد، الاخلاص، الفلق، الناس او الفاتحه) اوربدل او تکرارول.

د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون لومړۍ فصل

لومړۍ لوست

هدف: د عقایدو د علم تعریف، موضوع او غرض پېژندنه چې د راتلونکو درسونو او معلوماتو لپاره اساس او بنیاد شي.

۱- آیا د عقایدو د علم تعریف، موضوع، غرض مو زده دي؟

۲- د اسلام د سپېڅلي دین احکام په څو ډوله تقسیم شوي دي؟

د عقایدو د علم تعریف: د عقایدو علم هغه علم دی چې له اسلامي اعتقادي احکامو څخه بحث کوي.

موضوع: د عقایدو د علم موضوع اسلامي معتقدات دي.

غرض: د اسلامي معتقداتو او د هغو د اړونده مسایلو پېژندل دي.

د اسلام د مبارک دین احکام په درې ډوله تقسیم شوي دي.

الف : اعتقادي احکام

ب : عملي احکام

ج: اخلاقي احکام

الف: اعتقادي احکام: اعتقادي احکام هغه احکام دي چې په هغوی باندې عقیده لرل لازم او حتمي وي او پخپله عملي اړخ نه لري بلکې د دیني احکامو اساس او بنیاد ګڼل کېږي، او تر څو چې په هغو عقیده ونه لرو، حق یې ونه ګڼو، زموږ اسلامي اعمال د الله تعالی په وړاندې نه قبیلي او دا ډول احکام د معتقداتو په نامه سره یادېږي.

ب: عملي احکام: هغه احکام دي چې په هغو باندې د عقیدې لرل سره سم د هغو عملي کول هم لازم او حتمي دي لکه د لمانځه ادا کول، روژه نیول او داسې نور.

ج: اخلاقي احکام: اخلاق په انساني نفس کې هغه فطري قوه ده چې په ډیره آسانی سره ښه یا بد عملونه ورڅخه صادېږي .

د زده کونکو هڅونې:

❖ زده کونکي دي د درس متن له ځانه سره ولولي.

❖ د درس د محتوی په هکله دي سوال او جواب وکړي.

هدف: د اسلامي معتقداتو د اصولو پېژندنه.

عقیده په لغت کې له عقد څخه اخیستل شوې ده او عقد د تړلو په معنا دی.

د علماوو په اصطلاح کې عقیده په هغو امورو باندې د زړه تړل دي چې د شک، وهم او تخیل ځای په کې نه وي لکه: چې وایو $۲ + ۲ = ۴$.

په شرعي اصطلاح کې د هغو امورو قبلولو او ورباندې یقین لرلو ته عقیده وايي چې د هغې په اثبات باندې یقیني دلیلو نه موجود وي او انساني عقل هم هغه وهم او تخیل نه شي گڼلی او د شک ځای په کې وجود ونه لري، دغه امور په لاندې ډول دي.

- ۱- د الله تعالی په وجود او یووالي باندې عقیده لرل.
- ۲- د ملائکو په وجود باندې عقیده لرل.
- ۳- د انسان د هدایت لپاره د اسماني کتابونو په نزول باندې عقیده لرل.
- ۴- د انسان د هدایت لپاره د انبیاء (علیهم السلام) په رالیږلو باندې عقیده لرل.
- ۵- د آخرت په ورځ باندې عقیده لرل.
- ۶- عقیده لرل چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده.
- ۷- په بعث (له مرگ څخه وروسته ژوند) باندې عقیده لرل.

پورتني امور د اسلام د مبارک دین او تړلو اسماني ادیانو اعتقادي اصول دي اسماني کتابونو او صحیفو وخت په وخت دغه امور د دین اصول او بنسټونه گڼلي دي او بشريت ته یې تعلیم او لارښوونه کړې ده. بشر هم له هغه وخت څخه چې په ځمکه کې یې ژوند پیل کړی دی د دغو اصولو په برخه کې تحقیق کړی دی، او ډول ډول یقیني دلیلو نه یې د علم په رڼا کې له کائناتو څخه ورباندې راوړي دي او د همدې دلایلو په رڼا کې ذکر شوي اصول د یقین مرحلې ته رسیدلي دي نو لازمه ده چې عقیده پرې ولرو او حق یې وگڼو.

د زده کونکو هڅونه:

زده کونکي دې د عقیدې د اصولو په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.

ارزونه: آیا زده کونکي د عقیدې د اصولو په هکله پوهیدلي دي؟

بښاغلی ښوونکی دې په لنډه توگه په معتقداتو پوره رڼا واچوي.

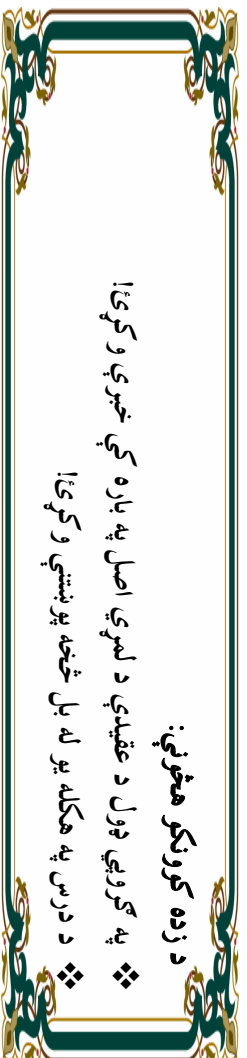

هدف: د الله تعالی د وجود او یوالي پېژندل.

پوهېږو چې په الله تعالی باندې ایمان لرل په حقیقت کې په ټولو اسلامي معتقداتو باندې ایمان لرل دي. د الله تعالی د وجود او وحدانیت په باره کې ډېر فطري، عقلي او نقلي دلیله شته چې هر یو یې د انسان د یقین سبب گرځي د هغو له جملې څخه د انسان په وجود کې روښانه دلیله نه موجود دي چې مونږ د الله تعالی په وجود باندې موږمن او معتقد کوي مثلاً: که چېرې د انسان په خلقت (پیدایښت) او په دې کې چې څرنگه یو نسل د بل نسل څخه پیدا کېږي فکر وکړو نو یقین کوو چې یو عالم او قدرت لرونکی ذات موجود دی چې مونږ یې پیدا کړي یو او د ژوند د دوام اسباب یې راته تیار کړي دي.

مثلاً: انسان لومړی د اوبو د یوه (خاشکي) څخه څه زیات شی نه وي چې دا خاشکي په یوه مناسب ځای کې ځای نیسي بیا د وینې په توره او وروسته په غوښه او هډوکو بدلېږي، بیا د انسان شکل غوره کوي او له ټاکلي وخت سره سم پیدا کېږي.

د ماشومتوب مرحلې تیروي، د عقل او پوهې څښتن گرځي او د خپل ژوند د چارو تدبیر کوي نو آیا د داسې دقیق نظام وجود چې د انسان د خلقت او نسل د بقا له پاره منځ ته راغلی دی د عالم، توان او قدیر واجب الوجود (الله تعالی) له ذات څخه پرته د تصور وړ دی؟ نه! هیڅ کله نه. نو لدې کبله مو فطرت او عقل هم حکم کوي چې په الله تعالی باندې معتقد شو.

ارزونه:

زده کوونکو ته وظیفه ورکړئ چې هر یو د الله تعالی د وحدانیت په باره کې دلیل وړاندې کړي.

د الله تعالى ثبوتي او سلمي صفتونه

هدف: د الله تعالى د ثبوتي او سلمي صفتونو له مفاهيمو سره اشنايي.

آيا د الله تعالى د ثبوتي او سلمي صفتونو سره اشنايي لري؟

د ثبوتي او سلمي صفتونو تر منځ څه فرق دی؟

په تېرو ټولگيو کې مو ويلي و چې د الله تعالى ذات په کماله صفتونو موصوف دی او د الله تعالى صفتونه په ذاتي او فعلي صفتونو وېشل شوي دي اوس زياتوړ چې د الله تعالى صفتونه په ثبوتي او سلمي صفتونو هم تقسيم شوي دي.

الف: ثبوتي صفتونه:

هغه صفتونه دي چې د مفاهيمو اثبات يې د الله تعالى ذات ته ازلا او ابتدا حتمي وي او هيڅ کله پرته له دغو صفتونو څخه د الله تعالى ذات تصور نشي کيدلای لکه ذاتي صفتونه (حيات، قدرت، علم، اراده، سمع، بصر او کلام)؛ ځکه که چېرې پرته له دغو صفتونو څخه د الله تعالى ذات تصور وکړو معنی يې داده چې (العياذ بالله) د الله تعالى ذات مو ناقص تصور کړی دی.

ب: سلمي صفتونه:

هغه صفتونه دي چې د مفاهيمو نفي (سلب) يې د الله تعالى څخه حتمي وي او د الله تعالى ذات ازلا او ابتدا د داسې صفتونو څخه منزه او پاک دی ځکه په الله تعالي خوب مرگ، مرض، او داسې نور سلمي صفات نه راځي او له دغو څخه کاملاً پاک او منزه دی.

د زده کونکو هڅونې:

زده کونکي دې د ازلي او ابدې صفتونو په هکله خبرې وکړي.

د الله تعالى د ثبوتي او سلمي صفتونو په هکله دې سوال او ځواب وکړي.

ارزوني:

آيا د درس محتوى په لنډ ټول ويلي شئ؟

د ثبوتي او سلمي صفتونو فرق ووايست؟

هدف: د الله د صفتونو له قديموالي سره اشنائي.

د الله تعالى صفتونه ازلي او ابدي دي يعنې ابتدا او انتها نه لري ځکه که چېرې د الله تعالى صفتونه ازلي او ابدي نه شي نو معنا به يې دا وي چې الله تعالى يوه موده يې لسه کوم صفت څخه پاتې شوی دی، او وروسته نوی صفت الله تعالى ته ثابت شوی دی يا يو صفت له الله تعالى څخه زایل کېدای شي او بل ورته نوی پیدا کېدای شي، په دواړو صورتونو کې الله تعالى د صفت له حدوث څخه مخکې يا يې له زوال څخه وروسته (الغياذبالله) ناقص تصور کېږي او د الله تعالى په ذات کې نقصان محال (ناممکن) دی. بڼه بايد عقیده ولرو چې د الله تعالى ټول صفتونه قديم ، ازلي او ابدې دي او هيڅ کله الله تعالى ته نوی صفت نه دی حادث شوی او نه له الله تعالى څخه د کوم صفت د زوال امکان شته لکه چې د الله تعالى ذات قديم (ازلي او ابدي) دی صفتونه يې هم قديم دي.

زده کړونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې د ازلي او ابدي د مفهوم په هکله يو له بل سره خبرې وکړي.
- ❖ د قديم، ازلي او ابدي په هکله دې يو له بل څخه پوښتنې وکړي او ځوابونو ته دې فکر وکړي.

ارزوني:

د ازلي او ابدي مفهوم څه دی؟

آيا د درس په محتوی پوه شوي ياست؟

بڼاځلې ښوونکي دې درس په ډير ه ساده ژبه بيان کړي.

هدف: د الله تعالی له تام اختیار سره اشنایی.

د الله تعالی اراده، اختیار او قدرت مطلق دي يعني الله تعالی هر عمل په بشپړ قدرت، ارادي او اختیار سره عملي کوي او هېڅوک د ده د قدرت، اختیار او ارادي په وړاندې نه شي ودرېدلای او نه یې مانع کېدای شي ځکه الله تعالی یې نیازه ذات دی او د ټول مخلوق حقيقي مالک دی په خپل مخلوق کې هر ډول تصرف کوي، هېڅ ډول اعتراض ورته متوجه کېدای نه شي. هغه حقيقي معبود دی او د دې لایق دی چې خپل بنده ګان د دوی په عملونو باندې مکافات او مجازات کړي.

هو! د الوهیت مفهوم هم دادی چې یوازې او یوازې دغه مقتدر او بې نیازه ذات د هر ډول عبادت، ثنا او ستاینې حق لري بل هېڅوک یې نه لري.

د زده کوونکو هڅونې:

- ❖ د الله تعالی د تام اختیار په هکله څر مثالونه بیان کړئ!
- ❖ د الله تعالی د تامې ارادې په هکله یو له بل سره مباحثه وکړئ!

ارزونه:

🇦🇫 زده کوونکي دې د درس محتوی په خپلو ژبو سره ووايي.

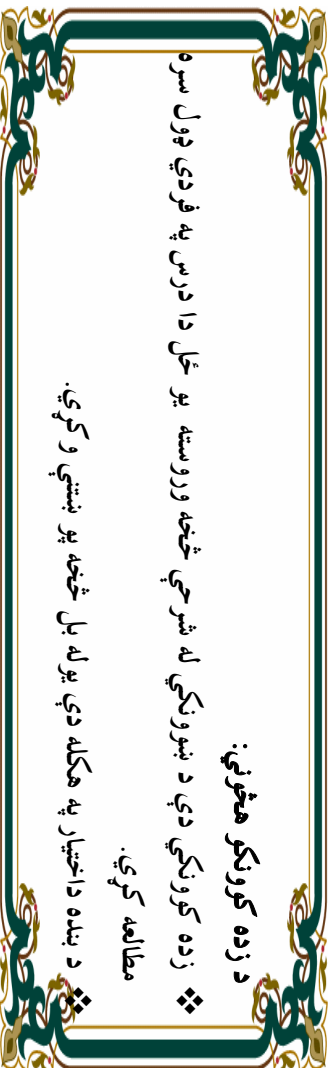
ښاغلي ښوونکي!

د هدف د ښوونې څخه وروسته زده کوونکو ته د انفرادي مطالعې تو صیه وکړي او د موضوع په هکله دې ارزښتناکې پوښتنې طرحه کړي.

هدف: د بنده له اختيار لرلو سره اشنائي.
د بنده د اختيار په هکله څه معلومات لری؟

بنده په خپل عمل يعني د خير او شر په کولو کې اختيار لري او په خپل عقل سره د خير او شر تمميز کولای شي ځکه چې الله تعالی د تمميز توان ورکړی چې د خير لاري ولټوي يا دا چې د شر په لاره گام اړچت کړي. مثلاً: انسان کولای شي غلا وکړي او يا دا کار په خپل اختيار پرېږدي د شرعي احکامو او عقل له لارې يې هم په دې پوره کړی دی چې د الهي احکامو پيروي او د بنو کارونو کول د انسان د دنيا او آخرت د نجات سبب گرځي، او د الله تعالی نافرمانی، يعني بد عملونه کول د انسان د دنيا او آخرت د بدبختۍ سبب کيږي که چيرې انسان د بدو کارونو لاره غوره کړي مجازات ورکول کيږي، که د توحيد او بنو عملونو لاره غوره کړي د الله تعالی لخوا د اجر او ثواب مستحق گڼل کيږي.

ارزونه:

زده کوونکو ته وخت ورکړئ چې د بنده د اختيار په هکله په خپله مثالونه وڅرگند کړي.

د بشریت اړتیا پیغمبرانو ته

هدف: پیغمبر ته د انسان د اړتیا په هکله معلومات تر لاسه کول

خوک کولای شي چې پیغمبر ته د انسانانو د ضرورت لړلو په هکله خبرې وکړي؟

پوهنډو چې رسول هغه شخص ته وایي چې د الله تعالی له خوا د بشر لارښوونې له پاره را استول شوی وي په انبیاؤ (علیهم السلام) د ایمان، او د هغوی د صفتونو په هکله مو په تېرو ټولګیو کې یو څه معلومات تر لاسه کړي دي اوس په دې برخه کې چې د انبیاؤ (علیهم السلام) را لېونې ته څه ضرورت دی معلومات تر لاسه کوو:

منل شوي ده چې انسان د خپلې عقیدې د اصلاح لپاره داسې شخص ته ضرورت لري چې هغه ته د توحید، او خپل خالق د پېژندنې لارې وروښيي او دا هم ښکاره ده چې کوم وخت انسان د خپل پروردگار په هکله معلومات ندې تر لاسه کړي عقیده یې د انحراف سره مخامخ شوې ده، د بتانو او قبرونو او داسې نورو طبعي شیانو او مخلوقاتو لمانځنه او عبادت یې غوره کړی دی. او دا چې د انسان ژوند ټولنیز دی، ټولنیز ژوند خامخا د یوه قانون غوښتونکی دی چې د هغه په وړانګو کې د خیر لارې ولټول شي او د شر او فساد څخه په امان پاتې شي دا رنگه قانون پرته له دې چې د الله تعالی لخوا د پیغمبر په وسیله انسان ته ورسېږي او تعلیم شي دتصور وړ نه دی.

لنډه دا چې په الله تعالی باندې دایمان لرلو لارې د خپل نفس، کورنۍ، په هکله مکلفیتونه یا په بل عبارت توحید، خدای پېژندنه، فردي او اجتماعي مکلفیتونه دا ټول انسان ته د الله تعالی لخوا دانبیاؤ (علیهم السلام) په وسیله رسېدلي دي.

د زده کونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې د پیغمبرانو دندو په اړه فکر وکړي او بیا دې هر ګروپ په خپله ژبه بیان کړي.
- ❖ د درس د محتوی په هکله دې پوښتنې وکړي.

ارزونه:

آیا زده کونکي د درس حاصل ویلای شي؟

نهم لوست

هدف: د انبياء (عليهم السلام) له ځانگړتياوو سره اشنايي.

ښي (پيغمبر) لکه چې له نامه څخه يې معلومېږي هغه شخص دی چې د الله تعالی پيغام د هغه بنده گانو ته رسوي، الله تعالی دا مهمه دنده هغو کسانو ته سپارلې ده چې ټولو خلکو ته يې له توير څخه رېښتوني امانت لرونکي وو ، له وړو او لويو گناهونو څخه پاک او معصوم وو، هيڅ کله يې درواغ نه دي ويلي ، د چا په مال يې تېری نه دی کړی د خپلې دندې د اداء کولو په مقابل کې يې اجوره نه ده اخيستي او د هيڅ ظالم په مقابل کې يې د تسليمۍ سر نه دی ټيټ کړی.

په دې هم بايد پوه شو، چې انبياء (عليهم السلام) لکه نور انسانان د ټولو طبيعي او بشري اړتياو لکه خوړلو، څښلو او خوب کولو څخه گټه اخيستله ځکه دوی هم انسانان وو د پيغمبرانو عليهم السلام ستره او اساسي دنده انسانانو ته د ښکيو په لوري بلنه او له بدبو څخه منع کول و.

د زده کړونکو هڅونې:

❖ زده کړونکي دې د درس متن له ځانه سره مطالعه کړي.

❖ زده کړونکي دې دانياوو (عليهم السلام) په ځانگړتياوو او صفتونو کې مباحثه وکړي.

ارزونه:

انبياء (عليهم السلام) څه صفتونه لري؟

بښاغلی ښوونکی دې زده کړونکو ته تو ضيح کړي چې پيغمبران انسانان دي او په دې عقیده لرو چې انسانانو ته د بشر له نوعې څخه انبياء را استول شوي دي.

لسم لوست

هدف: د محمد (صلي الله عليه وسلم) په رسالت باندې د ايمان له طريقې سره اشنايي.
آيا د خاتم الانبياء د عبارت له معنا، او مفهوم سره اشنايي لری؟

ايمان او عقیده لرو چې محمد ﷺ د الله تعالی بنده او د انبياوو (عليهم السلام) د لړۍ تر ټولو وروستی نبي دی، د محمد (صلي الله عليه وسلم) له بعثت (را لېږني) څخه وروسته بل پیغمبر نه دی را لېږل شوی او نه را لېږل کېږي او د محمد(صلي الله عليه وسلم) نبوت د قیامت تر راتلو پورې دوام لري. عیسی (عليه السلام) به هم چې قیامت ته په نږدې زمانه کې ځمکې ته رابښکته کېږي د اسلام له داعیانو څخه وي او د رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دیوه امتي په څېر به دعوت کوي.

عقیده لرو چې د اسلام روښانه دین د ټولو اسماني ادیانو څخه کامل دین دی او د دې دین د لمر په راخپلو سره ټول اسماني شریعتونه منسوخ شوي دي او دا دین د انسان له پاره د دنیا او آخرت دینک بختی، ضامن دی او پیروي ورڅخه د قیامت تر راتلو پورې د انسان په ذمه باندې د الله تعالی لخوا ایښودل شوې ده.

د زده کوونکو هڅونې:

- ❖ د خاتم الانبياء د عبارت په معنا کې فکر او خبرې وکړئ!
- ❖ د درس په موضوع کې یو له بل څخه پوښتي وکړئ!

ارزونه:

خاتم الانبياء څه معنی لري؟

بناغلی ښوونکی دې په دې هکله پوره معلومات وړاندې کړي.
نوبت: زموږ عقیده ده چې عیسی (عليه السلام) قیامت ته په نږدې زمانه کې ځمکې ته را ښکته کېږي او د اسلام لپاره به د محمد(صلي الله عليه وسلم) دیوه امتي په څېر دعوت چلوي.

هدف: د قرآن عظیم الشان په باره کې، کړه او لنډ معلومات تر لاسه کول او په رڼا کې یې د سسمې عقیدې زده کړه.

د قرآنکریم په هکله چې څه معلومات لری هغه وروایست ؟

عقیده لرو چې قرآن کریم د اسماني کتابونو تر ټولو وروستی کتاب دی، چې په لنډه توګه د ټولو اسماني کتابونو احکام، د علومو مبادي او ټول هغه څه چې انساني ژوند ورته تر قیامته پورې اړتیا لري په کې موجود دي، نو هر هغه څه چې په قرآن کریم کې راځلي دي حق دي. په معتقداتو کې یې د الله تعالی د ذات، وحدانیت او د صفاتو ازلي او ابدی والی، د ملائکو او پیریانو وجود، د انبیاء (صلیهم السلام) د رسالت، د قیامت د ورځې د راتلو، د عملونو د محاسبې، جنت، دوزخ، شفاعت او داسې نورې لارښوونې قطعي او یقیني دي او مونږ په هر یوه باندې په ایمان لرو مکلف یو او له یوه اعتقادي امر څخه انکار کول په حقیقت کې له ټولو اعتقادي امورو څخه انکار کول دي.

قرآنکریم مونږ ته احکام راوړي، چې ځینې اموريې حلال او ځینې نورې حرام ګڼلې دي. د حلالو حرام ګڼل او د حرامو حلال ګڼل هم له قرآنکریم څخه انکار بلل کیږي، او له احکامو څخه یې سرغړونه ګناه ده دا کتاب (قرآنکریم) له هر ډول تحریف څخه محفوظ دی او د نزول له وخت څخه تراوسه پورې زیات علماء د قرآن د مطالبو او مفاهیمو په زده کړه او څېړنه بوخت دي، او د اداء طرز، حرکات، کلمې، او جملې، یې داسې ساتل شوي دي چې هیڅ ډول تحریف او تغیر نه دی په کې راغلی.

د زده کورنکو مشورې:

زده کوونکي دې د ښوونکي له شرحي وروسته دوه دوه تنه په خپلو منځونو کې خبرې وکړي.
زده کوونکي دې په ډولو و ویشل شي او د درس د محتوی په باره کې دې خبرې وکړي.

ارزونه:

✚ قرآنکریم څرنگه کتاب دی په دې هکله پوره معلومات ور کوئ!

ښاغلي ښوونکي! درس دسوال او ځواب په ډول سره توضح کړئ او نتیجه ورڅخه واخلئ!

- ۱- اسلامي احکام په څو ډوله دي؟
- ۲- د اعتقادي اصولو نومونه واخلئ!
- ۳- عملي احکام توضیح کړئ!
- ۴- د الله تعالی د وجود او وحدانیت دلیل بیان کړئ!
- ۵- د الله تعالی ثبوتی او سلبي صفتونه بیان کړئ!
- ۶- د الله تعالی د صفتونو د ازلي او ابدی توب په باره کي پوره توضیح ورکړئ!
- ۷- الله تعالی مطلق مختار دی. په دی هکله معلومات ولیکئ!
- ۸- د بنده د اختیار په هکله معلومات ولیکئ!
- ۹- پیغمبر ته د بشریت د ضرورت په هکله مو چي څه زده وي وئې لیکئ!
- ۱۰- د انبیاء(علیهم السلام) په هکله چي له گناه څخه معصوم دي. خپل معلومات ولیکئ!
- ۱۱- د خاتم الانبیاء مفهوم بیان کړئ!

دویم فصل فقه لومړۍ برخه

دولسم لوست

هدف: د فقهي د تعريف زده کړه.

پوهيرو چې قرآنکریم د الله تعالی کلام او حدیث د حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) قول، فعل او تقریر (د یو کار لیدل او پرې چوپ پاتې کېدل) دي. له قرآنکریم او نبوي احادیثو څخه د شرعي حکم اخیستنه د مجتهدینو دنده ده مجتهدینو ته فقهاء وایي نو د فقهي علم هغه علم دی چې له شرعي احکامو څخه بحث کوي کوم چې له قرآنکریم او نبوي احادیثو څخه استنباط شوي وي یا په بل عبارت هغه علم دی چې له فرایضو، واجباتو، سنتو، حلالو، حرامو، حقوقو او ادابو څخه بحث کوي بڼه د فقهي علم د خپل ځان، خالق، کورنۍ، ټولنې په وړاندې زموږ، حقوق او دندې ټاکلي او د عباداتو احکام یې راته بیان کوي دي. په ټیټو ټولګیو کې مو د اوداسه، لمانځه او روژې احکام زده کړي دي. اوس غواړو د زکات او حج احکام چې هر یو د اسلام له پنځو بناګانو څخه دي په لنډه توګه زده او له ګټو سره یې اشنا شو.

د زده کوونکو هڅونې:
❖ زده کوونکي دي د فقهي د تعريف په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

ایا زده کوونکو د فقهي مفهوم زده کړی دی او سم یې بیانولی شي؟

ښاغلي ښوونکي!

د دې درس محنتی پوره شرح کړئ!

ديارلسم لوست

هدف: د زکات له تعريف او گټو سره اشنایي.

زکات څه معنی لري؟

تعريف: زکات په لغت کې د پاکۍ په معنا دی.

او په شريعت کې: دټا کلي مال (نصاب) څخه ټاکلیو اشخاصو ته د نيت دلرلو سره د مال یوې ټاکلې برخې ورکولو ته زکات وايي. زکات د اسلام د پنځو بنا وړڅخه يوه بنا ده او د شرطونو دموچود بیت په وخت کې پر مسلمان باندې فرض کېږي.

زکات د قرآنکریم په آیاتونو او نبوي احادیثو سره فرض شوی دی په چا چې فرض وي نو د هغه په نه اداء کولو گټهکار او له فرضیت څخه یې منکر کافر دی. زکات سرسیره پردې چې د الله تعالی د امر پر ځای کول دي لاندې گټي هم لري :

۱. د فقيرانو اړتياوې رفع کوي.
۲. د اسلامي وروړولۍ اړیکې پیاوړې کوي.
۳. له اړو کسانو څخه دنا امیدۍ احساس لرې کوي.
۴. د فساد، خلا او د بل په مال د تجاوز مخ نیوی کوي.
۵. په مال کې خیر او برکت پیدا کوي.
۶. د آخرت اجر او ثواب یې هم لویه گټه ده.
۷. کومه شبهه چې د مال د لاس ته راوړلو په وخت کې په مال کې پیدا شوي وي له منځه وړي.

د زده کورنکو همغږي:

- ❖ زده کورنکي دې د زکات د تعريف په باره کې خبرې اترې وکړي.
- ❖ د زکات گټې دې یو له بل څخه وپېژني.

ارزوني:

د زکات گټې یوه یوه وړانۍ!

آیا زده کورنکو د زکات لغوي او اصطلاحي تعريف زده کړی دی؟

هدف: د زکات د فرضیت د شرطونو پیژندنه.

آیا زکات په هر مسلمان باندې فرض دی؟

زکات د لاندې شرطونو د موجودیت په وخت کې په مسلمان باندې فرض کېږي:

- ۱- اسلام ۲- عقل ۳- بلوغ ۴- حریت (ازادي) ۵- نصاب ۶- د مالک په کامل ملکیت کې په مال پوره یو قمري کال تیریدل ۷- مال یې له ضروري اړتیاؤ څخه زیات وي او پرور باندې نه وي.

۸- په دې موده کې د مال څخه د گټې اخیستلو امکان.

د پورتنیو شرطونو په پام کې نیولو سره زکات په کافر، لیونی واړه هلک او غلام باندې نه فرض کېږي او هم په هغه چا چې د نصاب مالک نه وي فرض نه دی او هم په هغه مال کې چې پوره یو کال د مالک په ملکیت کې نه وي ورباندې تیر شوی. یا دا چې نفع (گټه اخیستل) ورڅخه متصوره نه وي؛ زکات نه فرض کېږي. هغه څوک چې زکات ورباندې فرض وي لازمه ده چې د زکات د اداء کولو په وخت کې د زکات د ورکولو نیت وکړي او هغه څوک چې زکات اخلي لازمه نه ده چې په دې پوه وي چې د زکات مال ورته ورکول کېږي.

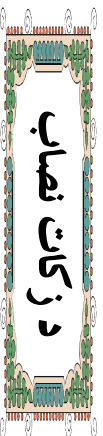
د زده کوونکو هڅونې:

❖ زده کوونکي دې د زکات د فرضیت د شرطونو په هکله خبرې وکړي.

❖ زده کوونکي دې وروسته د ښوونکي د توضیح څخه درس په پټه خو له سره مطالعه کړي او په خلاصه توګه دې یو بل ته ووايي.

ارزونه: زده کوونکي دې د زکات د فرضیت د شرطونو نومونه واخلې.

ښاغلی ښوونکي دې زده کوونکو ته په ګوته کړي چې زکات په هغه مال کې فرض دی چې د گټې تصور ورڅخه کېږي که څه هم فعالاً ور باندې ګټه مرته نه وي بیا په نصب شوي اړوندساتل شوي مال کې چې کله د اصل مالک لاس ته راشي د تېرې مودې زکات پرې نشته.

هدف: د زکات د نصاب مفهوم او د سپينو زرو د نصاب پيژندنه.

نصاب يعني څه؟

د زکات نصاب هغه معيني اندازې مال ته وايي چې شريعت د زکات د فرصت لپاره ټاکلې دی نو کله چې مالونه د نوعيت (جنس) په لحاظ متفاوت دي د زکات د فرصت نصاب يې هم متفاوت دی.

د سپينو زرو نصاب:

د سپينو زرو د نصاب اندازه دوه سوه درهمه ده چې د وزن په لحاظ يو سل او خلو بنسټ (۱۴۰) مثقاله چې د (۵۹۴) گرامه سوه مساوي دی کيږي يعني کله چې يو شخص دوه سوه شرعي درهم چې وزن يې يو سل او خلو پيشت مثقاله چې د (۵۹۴) گرامه سوه مساوي دی ولري او يو کال دده په ملکيت کې ورباندې تير شي په هغه کې پنځه درهمه يا د هغه قيمت زکات ورکول کيږي او له پورتي نصاب څخه په لږو سپينو زرو کې زکات نشته. کله چې سپين زر له دوه سوه درهمو څخه زيات شي د هرو خلو بنسټو درهمو څخه يو درهم زکات لازم دی. د مثال په توگه: له دوه سوه درهمو څخه پنځه درهمه له دوه سوه او خلو بنسټ درهمو څخه شپږ درهمه زکات ورکول کيږي.

د زده کړونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې په فردي او گروپي توگه د سپينو زرو د نصاب په باره کې خبرې وکړي.
- ❖ د درس دمخوړی په هکله دې يو له بل څخه پوښتي وکړي.
- ❖ درس دې په پټه خو له سوه مطالعه کړي.

ارزونه:

ا يا د نصاب مفهوم مو پيژندلې دی؟ ۲ د نقری (سپينو زرو) د نصاب اندازه څومره ده؟

نوټ: لس شرعي روپۍ مساوي دي له اوو مثقالو سوه او دوه سوه شرعي روپۍ مساوي دي د يو سل او خلو بنسټ مثقالو سوه.

د سرو زرو د زکات نصاب

هدف: د سرو زرو د زکات له نصاب سره اشنایی.

د سرو زرو د زکات نصاب شل (۲۰) مثقاله سره زر دي چې د (۸۵) گرامو سره مساوي دي. يعنې که سره زر له شلو مثقالو څخه چې (۸۵) گرامه کيږي کم وي زکات په کې فرض نه دی، او په شل مثقاله سرو زرو کې چې يو کال د مالک په ملکيت کې ورباندې تیر شي نیم مثقال (۱۲۵، ۲) گرامه سره زر يا د هغه قيمت زکات دی کله چې سره زر له شلو مثقالو زیات شي په هرو څلورو (۴) مثقالونو کې دوه قراطه^(۱) چې (۲۵۰، ۴۰) گرامه سره زر زکات دی که چېرې يو شخص سره زر او سپين زر دواړه ولري ولي يو بې هم په يواځې توگه نصاب ته نه رسيږي بايد دواړه قيمت شي دسرو زرو او سپينو زرو هر يو نصاب يې چې پوره کاوه له هغه نصاب څخه د زکات ورکړي.

د زده کونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې د سرو زرو د نصاب په هکله خبرې وکړي.
- ❖ د کلي نصاب په هکله مباحثه وکړي!

ارزوني:

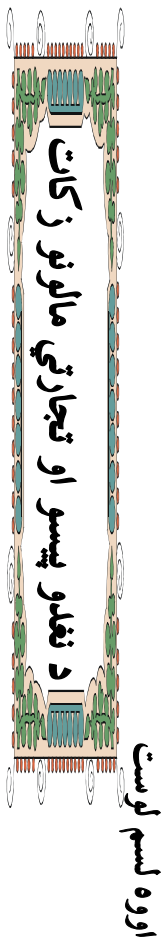
د سرو زرو د نصاب اندازه وړاندي!

کلی نصاب يعنې څه؟

ښاغلي ښوونکي دې د کلی نصاب په هکله پوره معلومات ورکړي.

۱— يو مثقال د (۲۵، ۴) گرامو څخه عبارت دی، او يو مثقال (۲۰) شل قراطه دی. او يو قراط (۲۵، ۰، ۲۱) گرامه کيږي.

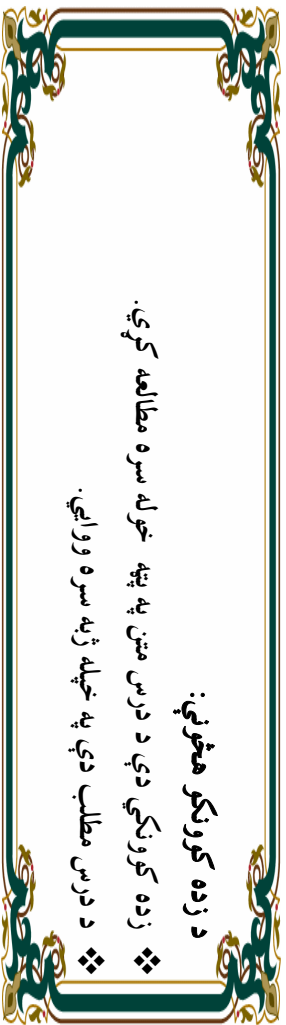

هدف: د تجارتی مالونو او نغډو پیسو د نصاب پیژندنه.

د تجارتی مالونو نصاب : په تجارتی مالونو کې چې قیمت یې د سرو یا سپینو زرو د نصاب سره برابر وي زکات فرض دی، همداراز که یو شخص سړه زړ، سپین زر او تجارتی مالونه ولري او د درې واړو قیمت د سرو یا سپینو زرو نصاب ته ورسیږي زکات په کې فرض دی که چیرې د تجارتی مالونو نصاب د کال په اول او آخر کې تکمیل وي ولې د کال په نیمايي کې د نصاب څخه لږ وي د کال آخر ته اعتبار ورکول کیږي.

د نغډو پیسو نصاب : په مروجو نغډو پیسو کې چې د سرو یا سپینو زرو نصاب ته رسېدلې وي زکات فرض دی، نغډې پیسې هم د سرو او سپینو زرو سړه جمع کېږي که چیرې یې د سرو او سپینو زرو نصاب پوره کړه زکات په کې فرض دی.

د سرو زرو، سپینو زرو او تجارتی مالونو په زکات ورکولو کې د مروجو پیسو ورکول جواز لري.

ارزونه:

د تجارتی مالونو د زکات حکم بیان کړی؟

نوټ: د کور په وسایلو کې که څه هم د نصاب نه زیات وي زکات نشته.

د څارويو د زکات لومړنی نصاب

هدف: د څارويو (حيواناتو) د زکات د نصاب سره اشنایي.

د څارويو (حيواناتو) له جملې څخه يواځې په څلور (۴) ډوله څارويو کې چې د کال زياته برخه په صحرا کې وڅري او ټاکلي نصاب ته ورسېږي زکات په لاندې ډول فرض دی:

- ۱- د اوبسانو نصاب پنځه (۵) څرنده اوبسان دي چې زکات يې يو پسه يا د هغه قيمت دی. له پنځو څخه په کمو او بسانو کې زکات نشته.
- ۲- په ډير شو (۳۰) څرنده غوايانو او مېينو کې زکات يو کلن خوښي يا د هغه قيمت دی او له هغه څخه په کمو کې زکات نشته.
- ۳- په څلوېښتو (۴۰) څرنده پسونو کې زکات يو پسه يا د هغه قيمت دی که تر څلوېښتو لږ وي زکات نه لري.

آسونه خاص نصاب نه لري بلکې هغه آسونه چې په صحرا کې څري نو څښتن يې اختيار لري چې د هر آس څخه يو دينار ورکړي يا دا چې ټول آسونه قيمت کړي او له هرو دوو سو (۲۰۰) درهمو څخه پنځه (۵) درهمه زکات ورکړي.

د زده کوونکو هڅونې:

- ❖ د حيواناتو د نصاب په برخه کې يوله بل سره خبرې وکړئ!
- ❖ د استاد له تشرېح څخه وروسته درس يو ځل له ځان سره مطالعه کړئ!

ارزونې:

- ۱- د څارويو د زکات په باره کې څه معلومات لرئ؟
- ۲- د پسونو نصاب څومره دی؟

هدف: د ځمکې د حاصلاتو د زکات سره اشنایي.

د ځمکې حاصل داني او ميوې ټاکلې نصاب نه لري همداراز د کال تيرېدل په کې شرط نه دي او په لاندې ټول سره يې زکات ورکول کېږي:

۱- که چيرې ځمکه د باران يا جاري اوبو لکه د وياړو او يا رودونو اوبو خړوبوله نو د ځمکې د حاصل زکات يې عشر (لسمه) برخه ده.

۲- که چيرې ځمکه په ماشين، ارهټ او نورو داسې وسيلو چې د انسان يا څاروي تکليف غواړي اوبه کېږي؛ يا مصرف ته ضرورت لري په هغه کې نصف عشر (يو په شلو) کې زکات لازميږي.

په دې هم بايد پوه شئ چې د ځمکې د حاصلاتو په زکات کې د مالک عقل، او بلوغ شرط نه دی بلکې د صغير او ليوڼي څخه هم اخيستل کېږي که چيرې د ځمکې څښتن مسلمان نه وي اسلامي دولت دنده لري چې د ځمکې په کافر څښتن باندې خراج کېږدي. خراج هغه ټاکلې حق دی چې اسلامي دولت يې د هغې ځمکې د حاصل څخه اخلي چې مالک يې مسلمان نه وي او اسلامي دولت داهم حق لري چې په هغو ځمکو چې څښتن يې نه کړي خراج وټاکي.

زده کړونکو هڅونې:

- ❖ د درس په محتوي باندې د گروپ په شکل بحث وکړئ!
- ❖ د درس د محتوي په هکله يو له بل څخه پوښتي وکړئ!

پښاغلي ښوونکي! زده کړونکي بايد پوه شي چې عشر او زکات عبادت دی او کافر د عبادت اهل نه دی بناءً د هغو کافرانو د ځمکو په حاصلاتو کې چې په اسلامي هېواد کې اوسېږي خراج پکې ماليه ده.

هدف: د زکات د ورکولو د ځایونو پېژندنه.

د زکات مال په کومو ځایونو کې مصرفېږي؟

د زکات مال په لاندې ځایونو کې مصرفېږي:

۱. فقيران: يعنې هغه کسان چې د هغوی ټول مال د هغوی له اصلي ضرورته پرته يوه نصاب ته هم نه رسېږي.
۲. مساکين: هغه خلک دي چې هيڅ شی نه لري ..
۳. عاملين: هغه اشخاص چې اسلامي دولت د زکات راټولولو لپاره ټاکلي وي، او نور معاش ونه لري.
۴. مؤلفه القلوب: هغه خلک دي چې له اسلام سره د دوي د مېني پيدا کېدل مطالب وي.
۵. مريان: (غلامان) هغه کسان دي چې د خپلې ازادۍ د لاس ته راوړلو لپاره مسال ته ضرورت لري.
۶. پوروري (قرضداران): هغه کسان دي چې لاس ته راوړنه يې د قرض څخه لږه وي او د قرض (پور) لپاره کوم مالي مدرک نه لري.
۷. ابن سبيل: هغه مسافر چې مال ونه لري او يا يې خپل مال ته لاس نه رسېږي .
۸. في سبيل الله: هغه خلک دي چې د الله په لاره کې دي لکه مجاهدين او يا د ديني علومو زده کونکي چې مرستې ته اړتيا لري.

د زده کونکو همخوښي:

- ❖ زده کونکي دې لوست د ښوونکي له توضيح څخه وروسته په پټه خوړله مطالعه کړي
- ❖ زده کونکي دې د لوست د محتوی په هکله خبرې وکړي.

ارزونه:

آيا زده کونکو د زکات د مصرف ځایونه پېژندلي دي؟

بساغلي ښوونکي دې زده کونکو ته وښايي چې اسلامي شريعت دولت ته حق ورکړی دی چې د خلکو څخه زکات راټول کړي او په خپلو شرعي مواردو کې يې په مصرف ورسوي. د دولت له خوا چې د زکات د ټولولو له پاره کوم کسان گمارل کېږي عاملين ورته وايي. همدارنگه زده کونکو ته دا واضع کړئ چې د زکات په مال کې د اخيستونکي قبض (اخيسته) لازمه ده نو د زکات له مال د موري لپاره کفن نه شي کولی؛ مسجد پورې نه شي جوړولی؛ او څه پورې نه شي کيدلی.

همدا راز خپل پلار، زوی، نیکه، لمسي، خپل مېړه، يا ميرمني ته د زکات ورکول روا نه دي، او د غني شخص نابالغه اولاد او بني هاشمو ته هم د زکات ورکول جواز نه لري.

- ۱- زکات په لغت او اصطلاح کي تعريف کړئ!
- ۲- د زکات گټي بيان کړئ!
- ۳- د زکات نصاب تعريف کړئ!
- ۴- د سرو او سپینوزرو د زکات د نصاب په هکله معلومات را کړئ!
- ۵- کله چي سړه او سپين زر دواړه يو ځای يوه نصاب ته ورسيږي حکم يي څه دی؟
- ۶- د نغډو پیسو او تجارتي مالونو زکات څرنگه ادا کيږي معلومات را کړئ!
- ۷- د څارويو د زکات په هکله لنډه معلومات وليکئ!
- ۸- د آسونو د زکات په هکله لنډه معلومات وليکئ!
- ۹- د ځمکي د حاصل زکات د نورو مالونو سره څه توپير لري بيان يي کړئ!
- ۱۰- د زکات د ورکولو مستحقې ډلې کومې دي نومونه يي واخلئ!

دويمه برخه عبادات

يوړېشتم لوست

هدف: د حج تعريف او حکم پېژندنه.

د حج تعريف:

حج په لغت کې د قصد کولو په معنا دی. او په اصطلاح کې دالله تعالی کور (بیت الله الحرام) ته د ځانګړيو مناسکو د اداء کولو لپاره په ټاکلې وخت کې قصد کولو ته حج وايي. د حج حکم: حج داسلام دسپېڅلي دين پنځمه بنا ده. چې په ټول عمر کې يو ځل د هغه مسلمان په ذمه چې د کور د نفقي پرته بیت الله ته د تګ او را تګ توان ولري فرض کېږي.

د حج د فرضيت دليلونه:

حج د قرآن عظيم الشان په آيتونو، نبوي احاديثو، د امت د علماوو په اجماع سره فرض شوی. په هغه چا چې حج فرض شي او قصداً يې ترک کړي د لويې ګناه مرتکب ګڼل کېږي. همدارنګه پرته له عذر څخه يې وروسته والی هم ګناه بلل شوې ده. دا عبادت زيات ثواب لري لکه چې په يوه مبارک حديث کې راغلي دي (شوګ چې يواځې د الله تعالی د رضا لپاره حج وکړي، په هغه کې د جګړې او فسق مرتکب نه شي نو له حج څخه په راستنيدو به له ګناه څخه داسې پاک شي لکه په کومه ورځ چې دی له مور څخه زېږيدلی وي).

د زده کونکو هڅونې:

- ❖ دحج د تعريف او حکم په هکله دې يو له بل سره مباحثه وکړي.
- ❖ د حج دثواب په هکله دې په فردي او ګروپي توګه خبرې وکړي.

بناغلی ښوونکی دې دحج د مزاياوو په هکله زده کونکو ته پوره معلومات ورکړي.

دوه وېشتم لوست

هدف: د حج د شرطونو پېژندنه.
ايا د حج له شرطونو سره اشنایی لری؟

حج دوه ډوله شرطونه لري: د فرضيت شرطونه او د اداء شرطونه.
الف: د فرضيت شرطونه: هغه شرطونه دي چي د هغو له تحقق څخه پرته حج د مؤمن په ذمه نه فرض کيږي لکه : اسلام ، عقل ، بلوغ ، حريت(ازادي) ، مالي استطاعت(ثوان) ، د لاري امن ، له ښځې سره د صالح محرم موجود والی او جوړوالی .
د پورتنیو شرطونو په پام کې نيولو سره حج په کافر ، ليرني ، ماشوم ، غلام ، فقير او مسکين نه فرض کيږي.

ب: د اداء شرطونه:

- ۱- وخت يعني د حج د اداکولو وخت.
- ۲- احرام تړل.

د زده کوونکو هڅونې:

- ❖ زده کوونکي دې د حج دشرطونوپه هکله مذاکره وکړي.
- ❖ دحج د اداء د شرطونو په هکله دې په فردي او ګروپي توګه مباحثه وکړي.

ارزونه:

🚩 زده کوونکي دې د حج د فرضيت دشرطونو نومونه واخلې او ودې وايي چي د فرضيت او د اداء شرطونه څه توپير لري؟

د حج فرضونه او واجبات

هدف: د حج د فرضو او واجباتو پېژندنه.

آيا كولى شى د حج د فرضونو نومونه واخلي؟

په حج كي دري عملونه فرض دي:

- ۱- احرام تړل په تلبیه ویلو سره.
 - ۲- په عرفات باندې درېدل (په ځانگړي وخت كي)
 - ۳- د زیارت طواف (افاضي طواف)
- په دی باید پوه شئ چې احرام د حج له فرضي شرطونو څخه دی او په عرفات باندي وقوف(درېدل) د حج رکن دی او وخت یې د ذوالحجې د نهمې ورځې د لمر له زوال څخه د اختر د ورځې تر صبح صادق (ریښتیني سبا) پوري دی. او د زیارت طواف هم د حج رکن دی او وخت یې د اختر د ورځې له ریښتیني سبا څخه د اختر د درېمې ورځې تر پایه پوري دی.

د حج واجبات:

- په حج كي واجب عملونه هغه دي چي په ترك كولو (نه كول) سره یې د م (د څاروي حلالول) په حاجي لا زمیږي او په لاندې ټول دي:
۱. له میقات (معین ځای) څخه د احرام تړل.
 ۲. د لمر تر لوبېدلو پوري په عرفات درېدل.
 ۳. په مزدلفه كي وقوف.
 ۴. د صفا او مروا په منځ كي سعي (منډه) كول.
 ۵. د جمر ویشتل.
 ۶. سر خړپیل یا وینښتان كمول.
 ۷. د وداع طواف كول. ۸- قرباني (د شكر دم) ۹- د عرفي شېبه په منى كې تېرول.

د زده کونکو هڅونې:

❖ زده کونکي دې د حج د فرضونو په هکله مباحثه وکړي.

❖ د حج د ارکانو دې یو له بل څخه پر بنسټه وکړي.

ارزونه: آيا د حج فرضونه مو پېژندلي دي؟

ښاغلی ښوونکی دې د میقاتونو په باره كي زده کونکو ته مفصل معلومات ورکړي او ورته ودي وايي چي میقاتونه هغه معین ځایونه دي چي د بیت الله په شاوخوا كي د احرام تړلو له پاره پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) ښودلي دي.

هدف: د احرام له تعريف او ترتيب سره اشنايي.

احرام څه شی دی؟

احرام د څه له پاره دی؟

د حج يا عمري نيت کولو ته احرام وايي
د احرام ترتيب:

۱- غسل دي وکړي، که غسل ونه کړي اودس دي وکړي .

۲- دوه سپيني جامي (لنگ او خادر) د واغوندي نوې وي او که پريميخل شوي خوچي گڼل شوي نه وي .

۳- خوشبو يي دي استعمال کړي.

د دوه رکعت له منځ د اداء کولو څخه وروسته که چيري يوازي د حج اراده يي کړي وي داسي نيت دي وکړي: خدايه! (ما د حج د اداء کولو اراده کړې ده ته يي ما ته اسانه وگرځوي او له ما څخه يي قبول کړي)او ودي وايي: "ليک بهج اللهم ليک" او که چيري د حج او عمري دواړو اراده يي کړې وي داسي نيت به کوي: يا الله! زه د حج او عمري اراده لرم ما ته يي اسان کړي او دواړه له ما څخه قبول کړي. او ودي وايي: ((ليک بهج وعمرة اللهم ليک)).

او که چيري يي يواځي د عمري د ادا کولو اراده کړې وي داسي نيت دي وکړي: "خدايه! زه د عمري د ادا کولو اراده لرم نو ماته يي اسانه کړي او له ما څخه يي قبوله کړي، او ودي وايي: (ليک بعمره اللهم ليک)

د زده کونکو همغږي:

زده کونکي دي د ښوونکي له توضيح وروسته د درس متن په پټه خوله مطالعه کړي.

د درس په محتوي کې دي يوډبل سره خبرې وکړي.

ارزونه:

ايا زده کونکو احرام زده کړی دی؟

ښاغلي ښوونکي! درس د سوال او ځواب په توگه تکرار کړئ او نتيجه ورڅخه واخلئ.

هدف: د تلبی په هکله معلومات او د هغې زده کول

له احرام او دوه رکعتو لمونځ کولو څخه وروسته دې تلبیه ووايي د تلبی په ویلو سره احرام تکمیلېږي نو باید داحرام له ممنوعاتو څخه پرهیز وکړي.

تلبیه داده:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ.
ای الله! په عبادت ولاړیم تاته په عبادت ولاړیم تاته، نشته شریک تا لره په عبادت ولاړیم تا ته ثنا او صفت تا لره ده او نعمتونه ستا لخوا دي او پاچاهي له تاسره ده نشته هیڅ شریک تا لره. وروسته د تلبی د ویلو دې په محمد صلی الله علیه وسلم باندې درود ووايي او وروسته له دې څخه دې په هره ناسته او ولاړه کې تلبیه وائي.

د زده کورنکو هڅونې:

❖ زده کونکي دې د تلبی کلمې بیلې بیلې ووايي.

❖ زده کونکي دې د تلبی د مفهوم په هکله یو له بل څخه پوښتي وکړي.

ارزونه:

ایا کولی شئ د تلبی محترمی په خلاصه ډول ووايي؟

ښاغلي ښورنکي! په فعالیت کې د زده کورنکو سره مرسته وکړئ.

هدف: د هغو عملونو پېژندنه چې وروسته له احرام څخه يې کول روانه دي.

۱. د هغه عمل سرته رسول چې د شرعي له مخې گناه وي.
۲. جنگ کول، او داسې کلمې په خوله راوړل چې د مخاطب د څپکان سبب کيږي.
۳. ښکار کول او ښکاري ته دښکار لار ښوونه کول.
۴. نارینه ته د گټل شویو جامو اغوستل.
۵. د خوشبويي استعمالول.
۶. نارینه ته د سر پټول.
۷. د بوټو په پښو کول چې ښکاري پټ کړي .
۸. د وښتانو غوڅول یا له بیخه ایستل.
۹. د نوکانو پرې کول.
۱۰. په خوشبويي سره د سر، ډبرې او ځان پرېمټل. (غسل کول او د ځان میټل د صابون له استعماله پرته روا دي).

۱۱. د رنگه جامو اغوستل.

۱۲. جنسي مقاربت او هغه څه چې د مقاربت حکم لري.

د زده کوونکو هڅو يې:

- ❖ زده کوونکي دې په پورتنيو شيانو کې مباحثه وکړي.
- ❖ د احرام حالت دې په ژبه بيان او بيا دې تمثيل کړي.

ارزونه:

ایا کولی شئ په احرام کې د ناروا اعمالو نومونه واخلئ؟

ښاغلي ښوونکي!د احرام حالت زده کوونکو ته عملاً وښئ!

هدف: د حج د ډولونو سره آشنایي.

حج په څو ډوله دی؟

حج په درې ډوله دی:

الف : افراد حج. ب: تمتع حج. ج: قرآن حج.

څوک چې حج کوي اختيار لري چه له دې درې ډوله حج څخه د يوه ډول حج نيت وکړي.

الف_ افرادحج: افراد د يواځې توب په معنا دی. افراد حج هغه دی چې حجاجي

يواځې د حج د اداء کولو احرام (نيت) وکړي

ب_ تمتع حج: تمتع د گټې اخيستنې په معنادی. او تمتع حج هغه دی چې حجاجي

په بيل بيل احرام سره عمره او حج دواړه اداء کړي .

ج: قرآن حج: قرآن د يو حای کولو (پيوستون) په معنا دی او قرآن هغه حج دی

چې حجاجي د حج او عمرې دواړو نيت په يوه احرام کې وکړي په دې صورت کې حجاجي

د عمرې له اداء کولو څخه وروسته ځان نه شي حالولی پس څرنگه چې په دې حج کې

تکليف زيات دی اجر يې هم خورا دروند دی.

د زده کورنکو همخوښي:

❖ زده کورنکي دې د درس متن په پټه خوله مطالعه کړي.

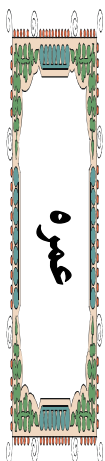
❖ د درس په محتوی کې دې يو له بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه:

حج په څو ډوله دی او د تمتع او قرآن حج څه توپير لري ؟ بيان يې کړئ!

ښاغلي ښوونکي!دحج دوه ډولونه بيل بيل په ساده ژبه بيان کړئ!

هدف: د عمري له احكامو سره اشنايي.

عمره څه ډول عبادت دی د اداء طریقه يې څه ډول ده او په کوم ځای کې اداء کېږي؟

عمره هغه عبادت دی چې په بیت الله الحرام کې اداء کېږي او څلور مناسک لري.

۱- احرام: احرام په عمره کې شرط دی.

۲- طواف: طواف دعمرې رکن دی.

۳- د صفا او مروا تر منځ سعې کول واجب دي.

۴- وروسته له سعې څخه د سر خړل، یا لنډول هم واجب دي.

عمره په ټول عمر کې پورې اړه لري، حتی د ځينو علماوو په نزد واجب ده. په دی باید پوره شی چې د عمرې احرام د حج د احرام په څیر دی نو که له چا څخه د عمرې په احرام کې داسې عمل صادر شي چې د حج په احرام کې د څاروي حلالول لازمي په عمره کې هم د دم (حلالې) د لازمیدو موجب کېږي.

د حج او عمرې توپیر دا دی چې حج په ټاکلي وخت کې ادا کېږي ولې عمره ټول کال اداء کېدای شي یواځې د عرفې او له عرفې څخه وروسته په نورو څلورو ورځو کې د عمرې ادا کول مکروه دي.

د زده کوونکو هڅونې:

❖ عمره څه رنگه عبادت دی په دې هکله دې خبرې وکړي.

❖ د عمرې د مناسکو په هکله په ګروپي ډول سره مباحثه وکړی!

ارزونه:

د عمرې ترتیب په خپله ژبه ووايي!

بناغلی ښوونکي! دا درس په یو داسې مقدمې باندې چې د درس د مدخل حیثیت ولري پیل کړی! نوبت: عمره په لغت کې د ملاقات په معناده.

هدف: د حج د هغو احکامو پېژندنه چې په ښځينو پورې خاص دي.

د حج زيات احکام نارينه او ښځينه په يوه ډول سره اداء کوي ولي په ځينې ځايونو کې ښځينه احکام نسبت نارينه وو ته څه توپير لري چې په هغو کې د ښځې د طبيعت رعايت شوی دی او هغه دا دي:

- ۱- ښځې ته د گڼېدل شويو جامو اغو ستل روا دي.
- ۲- ښځې ته لازمه ده چې په احرام کې خپل سر پټ کړي.
- ۳- په لوړ اواز سره بايد تلبیه ونه وايي.
- ۴- ښځې سر نه خړبې بلکې يوازې د وښتانو سر ونه اخلي.
- ۵- په طواف کې د اوږو له خوځولو څخه ډډه کوي يوازې په صفا او مروا کې د سعي کولو په وخت کې شتو ښو ته لنډه په خپل تگ کې څه چټکيا راولي.

د زده کورنکو همخوښي:

- ❖ د درس حاصل دي په خپلو ژبو سره ووايي.
- ❖ د درس دمحتوی په هکله دي خبرې وکړي.

ارزونه:

ايا زده کوونکي د درس په محتوی باندی پوه شوي دي؟

بڼاغلې ښوونکي اد حج د احکامو د تدریس په وخت کې ستاسې پوره معلومات او مطالعه حتمي ده.

هدف: د نبوي مسجد ارزښت پېژندنه او د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د قبر د زيارت کولو آداب زده کول.

مدینه منوره د رسول الله صلی الله عليه وسلم د هجرت کور دی، د مدینې منورې اوسیدونکي انصار او هلته ورغلي مسلمانان مهاجر بلل کېږي.

کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم مدینې منورې ته مهاجر شو، له هر څه نه وړاندې یې مسجد آباد کړ چې په (مسجد النبوي) باندې یادېږی.

رسول الله صلی الله عليه وسلم د مسجد النبوي، مدینې منورې او انصارو ټولې فضایل بیان کړي دي. په یو حدیث کې هغه مبارک وېلي دي: زما په مسجد کې یو لمونځ له مسجد حرام پرته نورو مسجدونو کې لمانځه باندې زر برابره غوره دی.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم قبر هم د مسجد النبوي په منځ کې راغلی دی. رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمایي: زما د منبر او کور تر منځ ځای د جنت له باغچو څخه یوه باغچه ده.

د پيغمبر صلی الله عليه وسلم د قبر تر څنګ د مسلمانانو د لومړي او دوهم خليفه ابوبکر صديق او عمر فاروق رضي الله عنهما قبرونه دي. د همدې له پاره مسلمانان مکې معظمې ته له رسېدو مخکې او یا کله چې په مکه معظمه کې د حج مراسم پای ته ورسوي د نبوي مسجد د زيارت له پاره مدینې منورې ته ځي. په نبوي مسجد کې له لمانځه وروسته د رسول الله صلی الله عليه وسلم، ابوبکر صديق او عمر فاروق رضي الله عنهما قبرونو ته هم ځي او مستون زيارت کوي.

پر دې برسیره په مدینه منوره کې د قباء مسجد، ذوالقبتین مسجد، د احد غر، د خندق د غزا ځای او داسې نور تاریخي ځایونه هم شته، چې په لیدو یې ایمانونه تازه کېږي. د هر مسلمان په زړه کې مدینه منوره د مکې معظمې په څیر ځای لري او تل یې لیدلو ته لېوال وي.

د زده کونکو هڅونې:

زده کونکي دې په مدینه منوره کې د اسلام د تاریخي ځایونو په اړه یو له بل څخه پوښتي وکړي

ارزونه: د مسجد النبوي فضیلتونه ووايست!

يادونه: کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفات شو نو د خپل کور د عايشې بې بي په کونډه کې خاورو ته وسپارل شو، بیا وروسته مسجد پراخه کړی شو او د پيغمبر صلی الله عليه وسلم کور هم پکې راغی، نو اوسنی قبر د هغه مبارک پخوانی کور او د عايشې بې بي کوټه ده.

- ۱- حج تعريف ڪريءِ!
- ۲- له حج ڇڻهه د انڪار ڪونڪي حڪم بيان ڪريءِ!
- ۳- د حج شرطونه تو صحيح ڪريءِ!
- ۴- د حج واجبات بيان ڪريءِ!
- ۵- د حج فرضونه بيان ڪريءِ!
- ۶- احرام تعريف ڪريءِ!
- ۷- د احرام خرننگوالي بيان ڪريءِ!
- ۸- هغه عملونه چي په احرام ڪي جواز نه لري بيان ڪريءِ!
- ۹- د حج ڇو لو نه ورائيءِ!
- ۱۰- آيا په حج ڪي د بنجڻه حاجتي لپاره خاص احڪام ڏينه بيان ٿي ڪريءِ!
- ۱۱- د محمد (ص) د قبر زيارت ڪولو په هڪله مو خپل معلومات وليڪي!
- ۱۲- عمره تعريف ڪريءِ!

هدف: زده کورنکي د اخلاقو په معنا پوهول او په دې هکله يو عام نظر ورکول.

اخلاق يعني څه؟ ښه خوږيو نه کوم دي او بد خوږيو نه څه ته وايي؟

په تېرو ټولگيو کې مو ځينې موضوعگانې د اخلاقو په هکله ولو سستې دهغسوی څخه مو د اسلامي سلوک (کوړوړو) په باره کې څه معلومات لکه: (د سلام ادبونه، د مور او پلار، ښوونکي، مشرانو، خپلوانو او ګاونډيانو حقونه، دروغيا ارزښت، د بدو عادتونو څخه ځان ساتنه او داسې نور تر لاسه کړل اوس غواړو لومړی د اخلاقو په هکله له يوه عام نظر سره اشنا شو تر څو د نويو درسونو لپاره مو اساس او بنياد وګرځي او بيا ځينې اخلاقي موضوعگانې تر بحث لاندې ونيسو:

اخلاق يعني څه؟

اخلاق: (په انساني نفس کې هغه فطري (طبيعي) قوه ده چې په ډير ه اساني، سړه ښه يا بد عملونه ورڅخه صادريږي) که ښه عملونه ورڅخه صادر شي د ښو اخلاقو او که بد عملونه ورڅخه صادر شي د بد خورۍ په نامه يادېږي د محمد صلي الله عليه وسلم په يوه حديث کې ګناهونو ته ناوړه اخلاق (بدخوږيو نه) ويل شوي دي او ورڅخه معلوميږي چې د انسان په فطرت (طبيعت) کې دا توان شته چې ښه عملونه يا بد عملونه وکړي. اسلامي شريعت دا څرګنده کړې ده چې د اسلامي فريضو اداکول، اوله ګناهونو څخه ځان ساتل انسان په ښو خوږيو عادت کوي.

همداراز له الله تعالي څخه ويره لرل د ښو خوږيو اساس ګڼل شوی دی نو ډيره مسلمان غوره او ښه اخلاق دا دي چې د الله تعالي څخه ويره ولري، د هغه د احکامو پيروي وکړي او له ګناهونو څخه ځان وساتي. ځکه کوم مسلمان چې د الله تعالي د فريضو په اداکولو، له ګناهونو څخه په ځان ساتنه بريالی شي نو ښه خوږيو نه لکه، حلم، تواضع، صله رحمې، د مسؤليت احساس، محبت، شجاعت، سخاوت او نور په کې وده کوي او شخصيت يې له بدو خوږيو نه لکه: کينه، دښمني، بخل، غيت، خيانت، حرص او داسې نورو څخه خوندي پاتې کېږي.

د زده کورنکو هڅونې:

زده کورنکي دې د درس د محتوی په هکله يو له بل څخه پوښتنې وکړي.

زده کورنکي دې د ښو خوږيو نو داساس په هکله خبرې وکړي.

ارزونه: د اسلام په سپېڅلي دين کې ښه خوږيو نه کوم دي؟

هدف: د زړه د پاکوالي د کثیر سره اشنايي.

پوهیږو چې مونږ دنده لرو چې په الله تعالی ایمان ولرو او دایمان هدف مو دادی چې باید زموږ زړونه یواځې په یوه الله تعالی پورې تړلي وي او اراده او عمل مو دالله تعالی له امرونو سره موافق وي همداراز په ټولو عبادتونو کې زموږ د زړه د پاکوالي اثر پروت دی. د مثال په توګه لمونځ د الله تعالی څخه د ویرې خوی په موږ کې زیاتوي، نو موږ له بدو او بې حیا کارونو څخه منع کوي، زکات زموږ زړونه له حرص، بخل او بې رحمۍ څخه پاک ساتي؛ روژه په موږ کې د حلم او حوصلې خوی پیاوړي کوي؛ او د فقیرانو له حال څخه مو خبروي. لنډه دا چې اسلامي عقیده او عبادتونه هر یو زموږ د زړونو په پاک ساتلو کې اثر لري او دا زموږ اسلامي او انساني دنده (وظیفه) ده چې الله تعالی په یووالي سره ویشړي؛ او امرونه یې پر ځای کړو ترڅو زموږ باطني شخصیت پاک او پیاوړی شي او د رواني (روحي) ناروغیاوو څخه خړندي شو همدا راز له اخلاقي ناروغیو او لکه کبر، بخل، حرص، حسد، خیانت او داسې نورو څخه مو زړونه پاک او خړندي وي، په یوه مبارک حدیث کې راغلي دي (په بدن کې د غوښې یوه ټوټه ده که هغه اصلاح شي نو ټول بدن به اصلاح وي او که فاسده شي نو ټول بدن ورڅخه فاسدیږي او دا ټوټه زړه دی) نو باید زړونه او ذهنونه مو له بدو فکرونو او خوښو څخه پاک وي ترڅو مو عملونه اصلاح شي.

د زده کړونکو هڅونې:

❖ زده کونکي دې درس په پټه خوله مطالعه کړي.

❖ د درس د محتوی په هکله دی یو له بل څخه پوښتي وکړي.

ارزونه:

په الله تعالی باندې ایمان، او عبادتونه د کرمي موخې لپاره په موږ فرض دي او څه ګټې لري؟

هدف: د ټولنې د افرادو د حقونو پېژندنه.

د ټولنې دغړيو حقوق څوک بيانولی شي؟

د ټولنې د غړيو حقوق په دوه بيلا بيلو ډولونو ويشو او تر څېړنې لاندې يې نيسو:

الف: د مسلمانانو حقوق.

ب: د ټولنې د نورو غړيو حقوق.

هر مسلمان په بل مسلمان باندې ځينې ځانگړي حقوق لري. دا حقوق د خپلوی (قربت) په اصل نه دي ولاړ بلکې د دې حقونو د اثبات لپاره يواځې د دين يوروالی کفايت کوي، ځکه چې په مسلمان خپل دين گران دی نو د خپل دين خاوندان هم بايد ورباندې گران وي او د هغوی خوشحالي او سوکالي خپله سوکالي وگيسي، د هغوی غم او خپگان خپل غم او خپگان وبولي. مسلمان چې کوم شی د خپل ځان لپاره ښه گڼي د خپل مسلمان ورور لپاره د هم وغواړي. او څه چې ځان ته نه خوښوي، د بل مسلمان لپاره يې هم نه خوښوي.

دا خصلت د مسلمان لپاره د ايمان لويه نښانه گڼل شوې ده په يوه مبارک حديث

کي راغلي دي چې يو مسلمان په بل مسلمان باندې حقونه لري چې ځينې يې دا دي.

۱- يو له بل سره نيکي کول.

۲- د گټهگار لپاره د الله تعالی هدايت او مغفرت غوښتل.

۳- هغه څوک چې له تا سره يې بد کړي وي ور سره ښه کول.

۴- د يو مسلمان د بل مسلمان سره مينه لرل.

۵- د محتاج سره مرسته کول.

۶- د مشر مسلمان درناوی کول.

- ۷- په کشر مسلمان باندې شفقت کول.
- ۸- له خپل بل مسلمان وروړ سره خیانت نه کول.
- ۹- بل مسلمان وروړ په بده نه يادول.
- ۱۰- دبل مسلمان خييت نه کول.
- ۱۱- په بل مسلمان باندې بد گمانې نه کول.
- ۱۲- په غم او بنادۍ کې دبل مسلمان سره ځان شریک کتل.
- ۱۳- مسلمانان جنگ ته نه هڅول بلکې تر منځ يې سوله غوښتل.

ب: د ټولنې د نورو افرادو حقوق:

- مسلمان ديني او عقيدوي دنده لري چې د ټولنې د ټولو غړيو سره که څه هم اسلامي عقیده ونه لري لاندې امرونه مراعات کړي.
- ۱- د دوی سره په معامله کې خیانت نه کول.
- ۲- په عدلي قضیایاوو کې ورسره عدالت کول.
- ۳- په مال او ناموس یی تیری نه کول.
- ۴- د دوی په عقیدوي امورو باندې چې د اسلامي شریعت سپکاوی په کې نه وي تیری نه کول.
- ۵- د دوی سره به داسې کړنه کېږي چې د اسلامي شریعت سره مخالفت په کې نه وي.

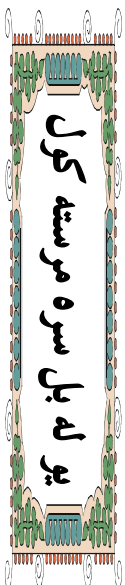
د زده کونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې پورتنۍ متن د ښوونکي د شرحې څخه ورسره په پټه خوله مطالعه کړي.
- ❖ زده کونکي دې په گروپي ډول د درس د محتوی په هکله یو له بل سره بحث وکړي.

ښاغلی ښوونکی ۱

زده کونکو ته دنده ورکړې چې په ټولگي کې دې د پورتنیو حقونو په هکله د خپلې پوښتنې سره سم خبرې وکړي.

څلور دېر شلم لوست

هدف: د مرستې سره مینه پيدا کول.

مرسته څه ته وايي؟ مرسته کول څه کوي لري؟ مونږ پر د بل سره ولي مرسته کوو؟

پوهنډو چې د مسلمانانو ټولنه لکه پر جسد داسې گڼل شوي ده. او افراديې د جسد د غړيو حيثيت لري کله چې پوځي درد من شي ټول ځان ورسره نا ارامه کيږي. نو مسلمانان په ټولنه کې په غم او ښادۍ کې سره شريک دي او دنده لري چې خپل ځان د ټولني د افرادو په غم او خو شحالۍ کې شريک وگڼي. د ټولني د محتاج فرد سره مرسته وکړي، که چيرې د مرستې کولو توان نه لري نو د هغه په درد کې دې ځان شريک وبولي او په ډيرو خبرو دي ورته تسلي ورکړي او په دې د پوره کړي چې د مسلمانانو درد شريک دی. هغه مسلمان چې نورو ته يې د مرستې لاس اوږد کړی وي الله تعالی دده مرستندوی دی دا مطلب په لاندې مبارک، حديث کې بيان شوی دی (تر څو چې يو مسلمان د بل مسلمان ورور په مرسته کې وي الله تعالی د هغه مرستندوی دی).

قرآن عظيم لارښوونه کړې ده چې (هره نيکي لس چنده ثواب او اجر لري) نو د مرستې کولو ثواب لږ تر لږه لس چنده دی. دا د يوه مسلمان نيک بختي بلل کيږي چې د نورو مرستې ته يې لاس اوږد نه وي او له نورو سره په مرسته کولو لگياوي.

د زده کونکو هڅونې:

- ❖ زده کونکي دې د درس متن پوره مطالعه کړي بيا دې د هغه مطلب ووايي.
- ❖ زده کونکي دې د مسلمانانو وروڼو د مرستې په هکله يو، يو مثال ووايي.

ښاغلی ښوونکی! د درس محتوی په ډیره ساده ژبه سره شرحه کړئ! او د زده کونکو څخه وغواړئ! چې په دې هکله خپل نظرونه وڅرگند کړي او نا سې په اصلاح کې ورسره مرسته وکړی!

هدف : په اسلام کې د مساوات د اهمیت پېژندنه.
مساوات یعنې څه ؟ د مساوات ارزښت څه دی ؟

مساوات د برابرۍ په معنای دی.

په اسلام کې ټول انسانان د هر قوم، نژاد، رنگ او هر ځای چې وي په اسلامي او انساني حقونو کې سره برابر دي.

وايي: د مخزوم د قبيلې يوې ښځې غلا کړې وه. د شريعت په حکم د هغې لاس پرې کول وو، خو ځينو اصحابو داسې فکر کاوه چې که د دې ښځې لاس د غلا په وجه پرې شي دا قبيله به دا کار د ځان لپاره ډير شرم او رسوايي وگڼي او زياته به خفه شي له بلې خوا محمد صلی الله عليه وسلم د دې قبيلې سره خپلوي لري نو ښه به دا وي چې د محمد صلی الله عليه وسلم په وړاندې يې شفاعت وشي ښايي په هغې باندې حد جاري نه کړي.

نو اسامه (رضي الله عنه) يې محمد صلی الله عليه وسلم ته واستاوه تر څو يې شفاعت وکړي او هغه وښل شي. اسامه (رضي الله عنه) وويل: کله چې محمد صلی الله عليه وسلم ته ورغلم او موضوع مې ورته عرض کړه؛ نو د رسول الله صلی الله عليه وسلم په مبارکه خيره کې د قهر او غضب ښاني ښکاره شوي او ويې ويل: چې (د الله تعالی له حدودو څخه به يو حد کې شفاعت کوئ!) و دريد او ويې ويل: (هغه خلک چې له تاسې د مخه يې ژوند کاوه له دې سببه هلاک شول چې کوم شريف او قوي سړي به غلا وکړه؛ نو هغه ته به يې ښښه کوله او که کمزوري او ناتوان سړي به غلا وکړه په هغه باندې به يې حد جاري کاوه. په الله تعالی مې سوگند که زما لور فاطمه غلا وکړي لاس به يې پرې کړم) له دغې پېښې څخه په ډاگه ثابتېږي چې اسلام د مساوات او عدالت دين دی. او ټول خلک د دې دين د احکامو او انساني حقونو په وړاندې برابر دي.

د زده کړونکو هڅو يې:

زده کړونکي دې درس په پټه خوله مطالعه کړي.

د درس دمحوى په هکله دې مباحثه وکړي.

ارزونه: آیا زده کړونکي د درس محوى په خپله ژبه ويلی شي؟

ښاغلی ښوونکی! د دې متن په رڼا کې زده کړونکو ته د مساوات په باره کې پوره معلومات ورکړئ!

شپږ دېر شلم لوست

هدف : د امانتدارۍ او امانت لرنې له مفهوم سره اشنایي.
امانت څه ته وايي؟ د امانت په اړه زموږ دنده څه ده ؟

د مسلمان دیني دنده ده چې امانت خیانت نه کړي یعنې که چا کوم شی د ساتنې یا گټې اخیستې لپاره ورکړی وي پرته له دې چې هغه زیانمن کړي خپل خښتن ته یې وسپاري.
امانت په دوه ډوله دی:
۱- خاص امانت.
۲- عام امانت.

۱- خاص امانت: که یو شخص بل ته یو شی د ساتنې یا گټې اخیستې لپاره ورکړي دا شی د هغه بل سره خاص امانت دی.

۲- عام امانت: ځینې داسې شیان دی چې گټه یې عامه وي او ډیر افراد ورسره حقوقي تعلق لري داسې شیان د عام امانت په نامه سره یادېږي. د مثال په توګه درسي کتاب چې زیات خلک ورڅخه گټه اخیستلی شي یا بې اخلي د هغه زده کوونکي سره چې په لاس کې یې لري عام امانت دی.

همداراز د داسې دندې په غاړه اخیستل چې گټې یې ټولنې ته رسېږي عام امانت بلل کېږي ددې اصل په بنا د ټولو حکومتي، عامو چارو لکه د ښوونې او روزنې چارې، قضایې چارې او د داسې نورو عامو چارو په غاړه اخیستل یو عام امانت بلل کېږي د عام امانت څخه باید داسې گټه پورته کړای شي چې د هغه اصلي ماهیت ته په کې زیان ونه رسېږي د مثال په توګه څوک چې د ښوونې او روزنې دنده په غاړه لري، ښوونځي، زده کوونکي، درسي کتابونه، د درسونو محتوی دا ټول دده سره امانت بلل کېږي او د خپل توان سره سم باید ځان د دې ټولو امانتونو د ساتنې امین وګڼي.

په یو مبارک حدیث کې راغلي دي: (لَا إِكْرَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ) کامل نه دی ایمان د هغه چا چې امانت نه لري.

یعنې امانت داري د ایمان یوه څانګه ده څوک چې دا خوی نه لري دایمان یوه څانګه یې کمه ده.

د زده کوونکو هڅونې:
په زده کوونکي دې د خاص او عام امانت د مفهوم په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.
ډولنې دندې کوم امانت دی په خپلو ژبو یې بیان کړئ!

ارزوني: ایا زده کوونکي د امانت په مفهوم پوه شوي دي؟
امانت په څو ډوله دی د عام امانت له پاره یو مثال راوړئ!
ښاغلی ښوونکی! د امانت د مفهوم د موضوع ټول اړخونه په ساده ژبه سره پوره تو صیح کړئ!

هدف: دبدو عادتونو پېژندنه او ورڅخه د ځان ژغورنه.

عادت څه ته وايي ؟ بد عادتونه كوم دي؟ د بدو عادتونو زيان څه دي؟

اكتسابي^۱ خورۍ ته عادت وايي، يعنې هغه خورۍ چې فطري نه وي عادت بلل كيږي عادت د يوه كار او عمل له تكرار څخه په انسان كې ځاى نيسي او فطري اړخ نه لري نو كېداى شي انسان هغه عادت چې ډيره زمانه ورباندې نه وي تېره شوي هير كړي ولې داهم كېداى شي چې يو عادت يې د ډيري زماني په تېرېدو سره د شخصيت جزه وگرځي او په انسان كې د دويم طبيعت ځاى پيدا كړي. انسان د عقل په حكم په دې مكلف دى چې خپل انساني فطرت او شخصيت په ښو او انساني خويونو او خصالتونو عادت او پياوړى كړي له بدو عادتونو او هر هغه شي چې عقلي توازن، جسمي توان ته يې زيان رسوي ترك كړي. اسلامي شريعت له همدې سببه هغه عادتونه چې د انسان عقلي توازن او جسمي توان له منځه وړي حرام گرځولي دي.

لكه: د شرابو څښل په قرآنكريم كې منع شوي دي، د شرابو څښل په خپل ځان او حيثيت باندې خورا لوى تېرى دى ، ځكه چې له يوې خوا د شرابو د څښلو له امله انسان د ښو او بدو تر منځ توپير نه شي كولى، او له بله پلوه د شرابو څښل په مال كې اسراف كول او په خپل لاس د هلاكت كېدې ته د ځان غورځولو په معنى دى چې دا دواړه د اسلام له نظره حرام دي.

د زده کوونکو هڅونې:

❖ زده کوونکي دې د شرابو په بد اثر باندې خبرې وکړي.

❖ د عادتونو او فطري خويونو تر مېنځ فرق بيان کړئ!

ارزونه:

آيا د طبيعي خويونو او عادتونو تر مېنځ فرق كولى شى؟

ښاغلى ښوونكى!په ټولنه كې د بدعادتونو د ناوړه اغېزو په اړه معلومات وركړئ.

^۱ اکتسابي: کسب کړی شوی.

هدف: د دخانياتو د ضررونو پېژندنه او له هغو څخه ځان ساتل.

د چرسو، چلم، سگرتو څکول او نسوار کول دا هغه بد عادتونه دي چې د انسان عقل، روح او بدن ته ډیر زیات زیان رسوي عقلائي قوه کمزوري کوي، روحي کلوډي پیدا کوي، حنجره، ځيگر، خاښورنه، هضمي، تنفسي او د ماغي جهازونه ورڅخه زیانمن کيږي. د وينې په دوران هم ناوړه اغېزه کوي په داسې بدو عادتونو اخته کسان د ژوندانه له تېرلو نیکو ارزوگانو څخه محروم وي او د دغه بد عادت له امله په فکري، عقلي او جسمي لحاظ کمزوري کيږي. له نیکمرغه او په خپلو ميتو ولاړ ژوند څخه بې برخې وي له همدې کبله دغه بد عادت د اسلام په مبارک دين کې حرام بنودل شوی دی. لکه چې محمد صلي الله عليه وسلم فرمايلي دي: (هر هغه شی چې نېشه يا سستي راوړي حرام دي) (اوډیوبل مبارک حديث مفهوم دی چې هر نشه راوړونکی شی شراب دي او شراب حرام دي، هر هغه شی چې ډیر بې نشه راوړی نو دهغو لږ هم حرام دي.

د زده کوونکو هڅوې:

- ❖ زده کوونکي دي د دخانياتو په بد اثر باندي خبرې وکړي!
- ❖ د دخانياتو زیانونه دي په خپلو ژبو بيان کړي!

ارزونه:

د پورتنيو بدو عادتونو په هکله کوم حديث شريف ويلى شى؟

هدف: د نظافت او پاکوالي له ګټور سره اشنایي.

د اوداسه او غسل احکام مو په ټیټو لږ لګیو کې وپېژندل دلته یو ځل بیا د نظافت په عامو ګټو رڼا اچوو:

په یو مبارک حدیث کې راغلي دي چې (پاکوالی دایمان جز دی) څوک چې د ځان په پاکوالي کې کوښښ نه کوي اسلامي شخصیت یې کمزوری او د اسلامي اخلاقو څخه پوره برخه نه لري. علماوو ويلي دي چې په بدن کې واړه واړه سوري دي د خپرو او خوړلو په سبب بندېږي او د ناروغۍ لامل ګرځي، خو که چېرې خپل بدن او جامې پسا کې وساتو له دغو ناروغیو څخه خوندي پاتې کېږو له همدې سببه د اسلام په روښانه دین کې پاکوالی کله فرض، کله سنت او کله مستحب دی.

د مسواک استعمالول، د نوکانو پرېکول او داسې نور زموږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم سنت دي.

نو که څوک نظافت نه مراعت کوي سربېره پر دې چې ګټه ګارېږي، په ناروغیو هم اخته کېږي لږه دا چې د ځان، جامو او کور، پاک ساتل د هر مسلمان دیني دنده ده څوک چې دا دیني دنده نه ترسره کوي ګټه ګارېږي د خلکو په منځ کې به یې وقاره وي او احترام به یې نه کېږي.

د زده کوونکو هڅونې:

- ❖ زده کوونکي دې د نظافت ګټې په خپلو ژبو سره بیان کړي.
- ❖ هر زده کوونکی دې د نظافت پوره، پوره ګټه ووايي.

ارزونه: آیا یو زده کوونکی د نظافت په باره کې څو دقیقې خبرې کولی شي؟

بښلې ښوونکي! د درس محتوی په ساده ژبه پوره توضیح کړئ!

۱. اخلاق تعريف ڪري!

۲. د اخلاقو د ارزښت په باره کي معلومات ور ڪري!
۳. د زړه د اصلاح په باره کي چي څرنگه پوهيږئ وليکي!
۴. د زړه د اصلاح په باره کي د نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) وينا بيان ڪري!
۵. د تعاون او مرستي د ارزښت او فايدي په هکله معلومات ور ڪري!
۶. د امانت مفهوم واضح ڪري!
۷. د عام امانت مفهوم واضح ڪري!
۸. د اسلامي ټولني د افرادو د حقوقو په باره کي معلومات ور ڪري!
۹. د غير مسلمان د حقوقو په باره کي معلومات ور ڪري!
۱۰. د مساوات مفهوم بيان ڪري!
۱۱. هغه حکايت چي د مساوات په باره کي مو ويئي دی بيان ڪري!
۱۲. عادت تعريف ڪري ايا عادت طبعي منشا لري؟
۱۳. د بدو عادتونو له جملې څخه څيني بيان ڪري!
۱۴. د نظافت کي بيان ڪري!

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library